

311074

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol 11
సంపుటము 111

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 28-వ తేది ఆదివారము

పుట 2-3

శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

సంచిక 220

మహాత్ముని ఉపసంహారోపన్యాసము

బెల్లాం దేశీయమహాసభ

నిన్నటితో సమాప్తియయ్యెను

కోహటుతీర్థాన మంగీకరింపబడెను.

విదేశములందలి భారతీయులను గూర్చిన తీర్మానము

బక్కాను భారతదేశమునుండి వేరుజేయరాదు

(ఆ. ప్రె. స్పెషలు సర్వీసు)

బెల్లాం, విజయనగరం, డిసెంబరు 27:—

బెల్లాం దేశీయమహాసభ నిన్నటితోనే సమాప్తమయ్యెను. డాక్టరు బెసెంటుగారును, పోలకుగారును, జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారును, సభకు వచ్చిరి. బెసెంటుగారు ఒడంబడికపై నుపన్యసించిరి. రోజును అరగంట వడికెదనుగాని 2 వేల గజములు వడుకలేననిరి. గాంధీగారు సంతోషోపన్యాసము నందు వికమత్యమును ప్రబోధముజేసి కార్యదీక్షను బోధించిరి.

వచ్చేసంవత్సరము యేరాష్ట్రము యెక్కువగ ఖద్దరువ్యాపకము జేయునో అక్కడనే కాంగ్రెసు జరుపునటుల నిర్ణయించుటకు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు వదలివేయబడెను.

జవహర్లాలు నెహ్రూ, మ్యాబుక్వెరావీ, బరూచాగారలు కార్యదర్శులుగ నియమింపబడిరి. కోశాధికారు లిదివరకున్నవారే నియమింపబడిరి.

గాంధీగారు మహాసభను ముగించుచు నిట్లు ఉపన్యసించిరి:—

మీరు ప్రతినిధులందఱును నాయకులచూపిన ప్రేమ గౌరవభావములు మరి యే అధ్యక్షునియెడ జూపియుండిరిని నేను తలంపను. ఇచట మహాసభ యందును విషయనిర్ణయసభయందును అధ్యక్షుడుగ నుండుటకు నాకు మహదానందముగ నుండెను. నేను యెట్లుకోరిన నట్లు మీరు సిద్ధముగ నియ్యకొనిరి. నేను మిమ్ములను నడిపించక తరుగె త్తించితిని. తొందర జేసితిని. మీరును నేనుగూడ స్వరాజ్యము నెప్పుడు జేరదమాయని తొందరపడుచున్నాము. మన మిక నల్లపల్లవభాగక ముందుకు పరువెత్తవలెను. ఇందుల కొనిపిష మైనను వృధజేయరాదు. నేను మీకాలము నొక్కనిమిషమైనను వృధజేయ నైతిని. నాకాలమునుగూడ వృధజేయ నొల్లనైతిని. అందుచేతనే వేగముజేసితిని. మీరును ధీరత్వో యిందులకు తగినటుల పనిజేయుట అద్భుతముగ నున్నది. మీరింతటి అమృతదార్యము నామీదజూపినపుడు జాగ్రత్తగ నున్నటుల గాన్పింపదు. ఎవ్వరును యింతయెక్కువగ అడిగి కోరి పొందజాలదు. నే

నడిగినదంతయును మీరిచ్చితిరి. కాని యికను నేనడుగునది యింతకన్న యెక్కువైనది. ఇంతకన్న మంచిది, యింతకన్న మూల్యమైనది. నాయందు మీరు ధీరాత్ములై చూపిన యీ ప్రేమయు, యీ ఔదార్యమునంతను, మీకును నాకును అత్యంతప్రియమైనట్టియు, మిమ్మును నన్నును బంధించునట్టియు స్వరాజ్యమునెడ జూపవలసియున్నది. మనకు స్వరాజ్యము గావలెనన్న దానివరతులను దెలుసుకొనవలెను. దానుగారుపపాదించిన ఒడంబడికతీర్మానము సందావరతులను మీరంగీకరించితిరి. ప్రతివారికిని అవి దెలియును. వానిని అక్షుతిరః మీరు ఆచరణలో బెట్టగోరెదను. ఇతరతీర్మానమునందలి వరతులను నిర్బంధముచేతగాక ప్రేమతో నిర్వహింపవలెను. సంబంధించిన ప్రతివానివైనిన్ని యీ ప్రేమతోనే మీ పలుకుబడిని ఒత్తిడిని వినియోగింపుడు. మీ జల్లాల యందంతటను సంచారముజేసి ఖద్దరుసందేశమును, హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ సందేశమును అస్పృశ్యతా సందేశమును వ్యాపింపజేయుడు. దేశములోని యువకులను జేపట్టి నిజమైన స్వరాజ్యస్థైనికులజేయు

డు. ఇక్కార్యముల జేయుటకు బహిష్కారపక్షము వాకును స్వరాజ్యపక్షమువారును యొకను ఒకరిపై నొకరికి అనూయద్వేషములుగల్గి యుండునయెడల వీలుగాదు. ఈ రాగద్వేషములను, వ్యాదయ మాలి న్యమును లోతుగ పాతిపెట్టిననే అది సాధ్యముగాగలదు. ఒక్క పవిత్రనిశ్చయముతో నుండుడు “ఆకాశమువీధి నెత్తినబడినను నేను స్వరాజ్యపక్షమునా రినిన్ని బహిష్కారపక్షమువారినిన్ని బంధించినూ త్రము యెప్పటికిని తెగిపోజాలదు” అను నిశ్చయముతో నుండుడు.

ఆహ్వానసంఘసభ్యులందఱును, డాక్టరు హాదీల్కారుగారి నాయకత్వమున పనిజేసిన శాంతిస్థైనికులకును నాకృతిజ్ఞతాపంధనముల దెల్పుచు నేను ముగించుచున్నాను.”

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు అధ్యక్షునకు వందనములర్పించుచు అందఱును స్వరాజ్యపక్షమువారైనను, బహిష్కారపక్షమువారైనను ఒడంబడికవరతులకు బద్ధులైయుండవలెనని కోరిరి. సభ్యులలో హర్షము వెల్లివిరిసెను.

సభాసమావేశము

దేశీయవాసభ సేతు సరిగా 11 గంటలకు మరల సమావేశమయ్యెను ఈసభలో సభ సమాప్తిగావలెనని గాంధీగారు చెప్పిరి. నిన్నను తీర్మానములను సానుభూతి చెల్లుటలో ఓ. యం. భట్టిగారి ప్రతిపక్షముల మరచిపోయినవి చెప్పి గాంధీ భట్టిగారి వేదనను ప్రకటించుచు ఆయన ముఖ్యముగ కిందివానిని పేర్కొనుచున్నాడు. మొదటి యొక్క పదనానాని నిరూపించి అంగీకరింపబడిన తర్వాత సంగీతంబు.

అంతట కార్యక్రమమునందున్న తీర్మానములు చర్చకు దీసికొనబడెను. ప్రతిపక్షమును హిందీలోకిని కన్నడము లోకిని ఇంగ్లీషులోనికిని నిర్బంధింపబడినవి. అవియున్నయు చాల పరమ యెక్కువచర్చ లేకుండనే యంగీకరింపబడెను.

సోదరదేవి ప్రశంస

సోదరదేవి దక్షిణాఫ్రికానుజోయి చేసిన కార్యమును ప్రస్తుతించు నుపేక్షగాదును, చతుర్వేదిగాదును, కన్యాలోచన సేసను కొనియాడుచు కథ్యక్షుడే తీర్మానము నుపపాదించగా అందఱును సోదరదేవియొడ గౌరవమును జూపుటకై నిల్చిని తీర్మానము నామోదించిరి.

బర్మాతీర్మానము

అంతట బర్మానుండిచ్చిన ప్రతినిధియగు తియట్టిగారు బర్మాలో నిర్బంధములపాలగుచున్న బర్మకులయెడ సానుభూతి చెల్లుచు, బర్మాలోని భారతీయవాసులు ప్రత్యేక జాతి ప్రాతినిధ్యము గావలెనని కోరుట వేరైపోవు భావమును చెల్లుచున్నదిగాన యుక్తముగాదని నిరసించుచు నొకతీర్మానమును పాదించిరి. ఈసంబంధమున తియట్టిగారు బర్మాయొక్క రాజకీయ చారిత్రమునంతయు వివరించి బర్మకులు ఇండియానుండి తేరుగావలెనని కోరుట భారతీయులకు మంచిదిగాదనియు, కారణము అప్పుడు బ్రిటిషువారు బర్మాను సంపాదించుట వలనదేవును కేంద్రదరియను చెప్పిరి. సర్ హార్డెన్ బర్మను గవర్నరుగ వచ్చినప్పటినుండియును నిర్బంధము లుండకను రెచ్చిపోవుచున్నదిని ఆయన చెప్పెను.

మదనబేత్ గారు బలపరచుట

ఈతీర్మానమును బర్మానుండిచ్చిన మదనబేత్ గారు బలపరచుచు ఉత్తమగారి అసహాయాద్యమును నెక్కువగ ప్రస్తుతించిరి. ఆయన తలపన్నును ఖండించు గ్రామములలో నియంతులు యాపన్నుల నీయలేని కర్షకుల నెట్లు బాధించుచుండినో వివరించిరి. బర్మాలో భారతీయులకు చాలమందికి జాతి ప్రాతినిధ్య మివ్వబడుననియు, ప్రత్యేకముగ వేరుజేయబడునని యెట్టి ఆయెనిమిది స్థానములును సంపాదించుకొనగలరనియు చెప్పిరి.

శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు (మద్రాసు) యాతీర్మానమును బలపరచుచు జాతి ప్రాతినిధ్య మనగా అనేక ప్రభుత్వపాలకులు కాళ్ళతముగ నుండుటయే యని చెప్పి అట్టిది లేకుండ జేయుట కర్తవ్యమని చెప్పిరి.

అంతట తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

కోహటు తీర్మానము

అంతట పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు కోహటు గుల్బర్గా తీర్మానమును విషయనిర్ణయసభలో తీర్మానించిన రూపమున నుపపాదించిరి. ఆతీర్మానము స్థానికాధికారులు ప్రాణమును ఆత్మని రక్షింపలేకపోయినందులకు ఖండించుచున్నది. హిందూశరణాగతుల, హిందూమహమ్మదీయ నాయకులు సరిగా విచారణచేసి రమ్యజేతంబరకును కోహటుమహమ్మదీయులు కక్షణ నొసంగునటుల హామీ జేయునకును కోహటుకు తిగి రావచ్చని యీ తీర్మానము సలహా నిచ్చుచున్నది.

ఈ తీర్మానము హిందూ అభిప్రాయములగాని, మహమ్మదీయభిప్రాయముగాని బలపరచుటలేదనియు, కోహటు విషాదమును ట్టిమాడ ప్రభుత్వదౌర్జన్యముల మిలిటరీగాని పోలీసుగాని పాలకుల కక్షింపు నుపేక్షగాదుగాని నిర్బంధపరిపాలన ననుకూలము జేయబూనినటుల గాన్పించుచున్నదనియు ఆయనజేవుచు నెవరు మేజిస్ట్రేటుజేసిన మాయచిహ్నములను పూర్తియైనదిగాను అసంతృప్తికరముగఁగొండెను. ప్రజల పృథుడాని నెక్కువగా వేరయ్యుధానముల దీసికొనిపోయి కోహటు విషాదమును ట్టిమాడ తీర్మానములో అర్థి నెన్న

ప్రకటించినచర్చ బయలుదేరినది. బెంగాలులో ప్రభుత్వమునాగు అరాజకసంఘము లేమిజేయునో యని భయపడిరి, ఇట్టిప్రస్థానముని విచారణలేదు. అంతయును కంఠమునాని తెలుసునంతలో విచారణసచారణ యేమియు లేకుండ జరుగును. అపట్టుబడిన వారు జైలులలో నుంచబడినవారు అరాజకసేనముల సేమి యొనలేనిరా, అంతమైన సంబంధమున్న వాయన విచారణలేదు. ఒక ఆంగ్లప్రతినిధిగారి కోహటునుజూచినచ్చి వాయనము ఆ పట్టుగాను సజేవుత్రువు వేపువేయబడినట్లున్నదని వర్ణించుచున్నాడు. ఈవిషాదమునకేమి బాధ్యులని విచారించి యెవరి మీదనుగాని నిందితావులు కేది సమయముగాను ఈతీర్మానము పై వివాదముల కంకాళములేదు. ఇందలిసంగతిసందర్భములందరకును చెలసినవే. ఈవిషయమై వికమత్యముహాసభ నియమించిన విచారణసంఘముగాని లేదా ప్రజానియమితిమగు ప్రాతినిధ్య సంఘముగాని విచారించవలెనని కోరబడెను. ఏదో ఒకపక్షముగాని లేదా ప్రజలకు విచారణకర్తల మను ప్రభుత్వముగాని చెప్పు మాటలను విశ్వసించనదనియే యాతీర్మానము ముఖ్యముగ గోరుచున్నది కోహటునుమహమ్మదీయులు వచ్చి హిందువులను గౌరవముగ రమ్యచువరకు తిగి పోగూడదని తీర్మానమునందుండుటవలన బ్రిటిషు సన్మిలు పౌరుల రక్షణకైగా ప్రజలపై కాళ్ళతముగ నిర్బంధముగ పాలించు భర్తమును సాపేక్షించుచున్నదని పండిత మోతీలాలుగారు చెప్పి తీర్మానమునుపపాదించిరి.

షాకతలీగారు

షాకతలీగారు తాను రావల్పిండికి పోయినపుడు కోహటునుమహమ్మదీయ నాయకులను తనదగ్గరకువచ్చి కలిసికొనవలసినదని కోహటునుండి ఒకసారియు, పెషావరునుండి ఒకసారియు తినినిచ్చినటుల జెప్పిరి. రెండుసార్లును వారు రావల్పిండికి ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను. నేడు ఆయనకు కోహటునుండి ఉత్తరమువచ్చెను. అందు ఆయన యిచ్చిన తినివార్లు ఎవరి కీయబడెనో వారి కందజేయలేదనియు, మధ్య నెవరో వారిచేర ప్రత్యుత్తరమిచ్చినదియు చెబుపబడెను. ఈశేఖ దిశెంబరు 21 వ తేదీని వ్రాసినది మహమ్మదీయులు తమ ముగ్గులకుమిట్టిని తాము నియమించుకొన్నను దానిపై ప్రభుత్వమువారి రొకని నియమించినదియు అది మహమ్మదీయుల కిష్టములేదనియు ఈయుత్తరమునందు చెబుపబడినది. ఇప్పుడు సంతి కుదురకపోవుటకేల మహమ్మదీయులను, హిందువులను సీక్కులను అరెస్టుజేయుచున్నారని, ఇప్పటికప్పుడే 30 మంది అరెస్టుచేయబడిరి. మొత్తము 15 వందలమందిని అరెస్టుజేయుదురని వందలకొను. హిందూమహమ్మదీయ నాయకులు వెంటనే రావల్పిండి వచ్చి సందీక్షింపవలెనని ఆశేఖ కోరుచున్నది.

షాకతలీగారు తాను మహమ్మదీయుల దైవంబును యాకోహటువల్ల సిగ్గుచున్నదనియు గుల్బర్గావల్ల మరింత సిగ్గుచున్నదనియు జెప్పిరి. గుల్బర్గాలోని అఫీసులు వైజాముపేరును, ఆయనకుటుంబమున దిక్కుపేరును మాపివేసెనని వైజాముతలంబు చున్నటుల ఆయనకు నమస్కరముగ నొకరు చెప్పిరి.

బెసెంటుమృగారి రాక

ఈసమయమున డాక్టరు అనిబెసెంటుమృగారును, జమ్నాబాగు ద్వారకదాసుగారును మరొకందరు దివ్యజ్ఞానసాహజీకులను వచ్చిరి. గాంధీగారును, సభ్యులందరును 'గాంధీజి' యను ధ్యానములతో డాక్టరు బెసెంటుగారిని లేచి సత్కరించిరి. పోలీసుగారు కొంచెము సేసినతరువాతదిచ్చిరి.

లాలా లజపత్తాయుగారు

ఈకోహటు విషాదమునుగూర్చి హిందువులను, మహమ్మదీయులను, ప్రభుత్వమువారును జెప్ప మూడు కథనములు గలవిని లజపత్తాయుగారు చెప్పిరి. ఇందు ఇది. యుక్తము ఇది ఆయుక్తమని ఆయన చెప్పగోరలేదు గాని అందఱును అంగీకరించిన విషయములకాత్రము జెప్పగోరెను. కోహటు విషాదము భారతదేశమునందు బ్రిటిషుపాలనా చారిత్రమునందు అపూర్వమును అసమానము నైయి. ఇప్పుడి భారతదేశములో నన్ని భాగములకును సంబంధించినది. హిందూ మహమ్మదీయమైత్రీ లేనిదే కాంతి లేకపోవుటయేగాక భారతదేశమునకు ఖద్దరులేదు స్వరాజ మూలే దనవలెను. ఆసియాఖండముకు మోక్షము గలుగజాలదు. ఇకను ఈసలల్లుల కారణమున గూర్చి చెప్పుచు ఆయన ఆకరప్రత్యమును దానిని ప్రదర్శించి పగదీర్చుకొను భావమును ఖండించెను. కాని యీకరప్రత్యమును పంచిపెట్టుటకు ముందే చాల కాలముక్రింద హిందువులకును మహమ్మదీయులకును వ్యవభావములు పెరిగిని ఆయన చెప్పెను. అదివరకు కోహటు హిందువులను మహమ్మదీయులను మైత్రీగనుకలగజేయలేదని గాక తమబాతిలో జేసినను ప్రూరముగ

మృదీయులను మైత్రీగనుకలగజేయలేదని ఇట్లు జ్యేషఠముగలుగుకొని కారణమో నిష్పాత్తికము? విచారణ జరిపినయెడల ఇందు ప్రభుత్వమున కట్టిసంబంధములేదని జేబాలదు. ఏదోమార్పు గలుగజేయుటవల్లనే యీ కోహటువిషాదము సంభవించెను. అధికారులు తెలివితక్కువగ మాకేమని నిర్లక్ష్యముగ నుండకుండియెడల ఈ అల్లగులు జగగండెడివేయని ఆయన అభిప్రాయమును చెప్పెను. ఇందుకు తార్కాణముగ ఆయన ఈక్రింది విషయముల చెప్పెను. ప్రభుత్వ పాలనమునందు డిప్యూటీ కమిషనరుగాని మరియే ఉన్నతో ద్వీగికిగాని యీ బహిష్కారప్రతిజ్ఞవిషయమై తెలియని విచారము నూచింపబడెను అభికారులు చేయునివేదనకూడాదు 9 వ తేదీ తెల్లవారు జాము 1 గంటకు పోలీసు నూపరింటెం డెంటుకు యీ విషయమును హెడ్ కాన్స్టేబిలు నోటిమాటగ జెప్పినదియు, అప్పుడు ఆకాన్స్టేబిలును వ్రాతపూర్వముగ రిపోర్టు నీయబుసినదిగోరినట్లునుగలదు. ఆకాన్స్టేబిలు రిపోర్టును ఉదయము 8 గంటకెచ్చెను. ఈసారి ఆయనను యీ ప్రతినయె వ్వరు పట్టి కోపేర్లు దీసికొని రమ్మని కోరిరి. హిందువులకు ఈప్రతినూట తెలిసి డిప్యూటీ కమిషనరుకు తిని తివార్ నిచ్చిరి. అధికారులు 9 వ తేదీ సేమియు జేయబాలకున్న 10 వ తేదీని మరేమియు జేయబాలక పోయిరి. ఇంత యెందుకు? సి. వి. డి. నెన్యుముగల ప్రభుత్వము ఇట్టిసంగత్రమాణమును తెలిసికొనకుండునా? ప్రభుత్వపకటననునందు స్థానికాధికారుల తప్పేమియులేదని తుదివిషయ బ్రయత్నముచేయబడెను.

లాలా లజపత్తాయుగారింకను ఉపన్యసిండుచు భారతదేశసరిహద్దు ప్రాంతములందు హిందువులు మహమ్మదీయుల మిత్రత్వమును సద్భావమును లేనిదే బ్రతుకజాలరని నమ్మకమున్నటుల చెప్పిరి. వెంటనే రావల్పిండిలో సమావేశమై సంధిగదుర్మలెనని షాకతలీచేసిన విజ్ఞప్తి ఆశేఖయందు చెల్లినవిషయముల నాయన బలపరచెను. కోహటుస్థితియొక్క తీవ్రతను తెలిసికొనిలేకున్నయెడల శుద్ధ అవివేకులగుదురని ఆయన చెప్పెను.

జఫర్లీఖానుగారు

లాహోరునుండిచ్చిన జఫర్లీఖానుగారు లాలా లజపత్తాయుగారి మాటలవలన తాను మూటాడబడినట్లుచెప్పినది చెప్పిరి. మహమ్మదీయులు అట్టిప్రమాణము సేమి గైకొనలేదనియు, వారియిష్టప్రకారము చేయుటకు నిశ్చయించుకొనలేదను విషయము వారు 9 వ తేదీ ఉదయము డిప్యూటీ కమిషనరువద్దకు రాయబారము జోవుటయే తెలుపగలదనియు, ఒకమహమ్మదీయ బాలుని చంపునరకును అల్లరిసాగలేదనియు కోహటు మహమ్మదీయ శ్రేష్ఠుడొకడుజెప్పినటుల ఆయన చెప్పెను. ఆయన గూడ అల్లరులకు విచారమును చెల్పి వికమత్యమును గావలెనని లాలాజీగారితోబాటు కోరిరి.

ఆయన మహమ్మదీయభిప్రాయమును తెలుపబోవుచుండగా డాక్టరు మహమ్మదుగారు లేచి వివాదవిషయములేమియును రాగూడదనిచెప్పిరి. జఫర్లీఖాను దానిపై అప్రస్తావమునుమానిరి. ఆయన షాకతలీగారు వైజాముగూర్చి జెప్పినవానిని ప్రతిఘటించెను. గుల్బర్గావల్లలైనపిదప వైజాము చాల యెక్కువపనుల జేసెనని ఆయన గట్టికజెప్పెను.

గాంధీగారు

రావల్పిండికి పోవలసిన అవసరమునుగూర్చి గాంధీగారుజెప్పుచు తానుచేతనైనంతవరకు సంధిప్రయత్నముల జేసెదననియు, సఫలమగునో కాదోజెప్పవలసినది. అంతట తీర్మానము అందరచే అంగీకరింపబడెను.

అస్పృశ్యతాతీర్మానము

తరువాత తీర్మానము అస్పృశ్యతగూర్చి యుండెను. కాంగ్రెసుసంఘములలోని హిందువులు యీ ఉద్యమమునకెక్కువప్రయత్నములజేసి, నిమ్నబాత్తుధర్మములజేసి, నిమ్నబాత్తుధర్మమునకై యెక్కువశ్రద్ధను వినియోగించి వారలను నూతులదగ్గరకును, పూజాలయములలోనికిని రానిచ్చి, విద్యాభివృద్ధికి వసతుల జేయవలెనని యీ తీర్మానము కోరుచున్నది. ఇంకను యాతీర్మానము వైకంఠస్వాగతము అహింసాబద్ధతై దైర్యముతో తమపనుల నిర్వర్తించు చున్నందులకు అభినందించుచు, నాగరకగాంచిన తిరువాంకురు సంస్థానము సత్స్వాగతముల కోరునది వ్యాయమని గుర్తింపవలెనని విజ్ఞప్తి జేయుచున్నది.

భోవత్కరుగారు

యల్ వి భోవత్కరుగారు హిందూసభ్యులు మహమ్మదీయులయెడలనే గాక తమబాతిలో జేసినను ప్రూరముగ

హిందూమతమును సాక్షాదముడల సానుభూతి జూపవలసి నదిగ కోరి ఖద్దర్ ప్రచారము మంతిదేగాని అప్పక్యతను తొలగించుట అంతకన్న ముఖ్యమైనదని ఆయన చెప్పెను.

వివిధరాష్ట్రములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు తమతమ దేశభావలను యాతీగ్యానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి. ఇందు కాశ్మీరగారు రామాయమునుండియు యితరగ్రంథములనుండియు సాధించి అప్పక్యతపాపముని నిర్ధరించిరి. కావ్యకంఠ గణపకాశ్మీరగారు శుద్ధపర్వతమున మహాసభయం గల నన్నింటి పండిత మహామోహన మాళవ్యాగారినిగూడ ధిగాన మాట్లాడుమని కోరిగాని వారు సభలో నపుడు హాజరులేదు.

అంతట తీర్మానము ఆంగీకరింపబడెను.

విదేశములందలి భారతీయులు - నేటాలు ఆర్థి నెన్ను ఖండనము

విదేశములందలి భారతీయులను గూర్చిన తీర్మానమును సహజసిద్ధి ఉపపాదించెను. భారతప్రభుత్వమును సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమును విదేశములందలి భారతీయవాసులను రక్షించెదమని హామీజేసియు అట్లుజేయుజాలకపోయెనను నభిప్రాయమును ఈ తీర్మానము దెల్పుచున్నది. దేశీయమహాసభ అచటనివాసమేర్పరచుకొనినవారి కష్టములకై సానుభూతిదెల్పుచు భారతదేశము స్వరాజ్యమును బొందువరకును యెట్టిసహాయమును జేయజాల నందుకు విచారమును దెల్పెను. దక్షిణాఫ్రికా రాజప్రతినిధి నేటాలు ఆర్థి నెన్నునంగీకరించి అచట నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయులకు యంతకాలమునుండియో మున్ను మ్యునిసిపలు యొన్నికవాక్కును తీసివేసినందులకు దేశీయమహాసభ విచారమును దెల్పుచున్నది. ఇట్టి నియోజకాధికారమును దీసివేయుట శుద్ధ అన్యాయమేగాక 1914 లో యూనియను ప్రభుత్వము నకును భారతజాతికిని జరిగిన సంధిపరతులను భగ్నముజేయుట యనియు, ఇదివరలో నేటాలుప్రభుత్వముజేసిన ప్రకటనములను త్రోసివేయుట యగుననియు దేశీయమహాసభ తలంచుచున్నది. కెన్యాకర్లయను అచట నివాసమేర్పరచుకొనిన భారతీయులను సహజముగ న్యాయముగ మన్ననవాక్కులను తొలగించుట తప్ప మరేమియుగాదని దెలుపబడెను.

తూర్పుదక్షిణాఫ్రికాలలో భారతీయులు బడుచున్నకష్టములను యా తీర్మానము బాగుగ వర్ణింపలేదని సహజసిద్ధి తలచెను. అయిన దక్షిణాఫ్రికా చేరకయిందే ఒక ప్రతికాప్రతినిధి వచ్చి మీరు అచటి కూలీల కేసుజేసెదరు? న్నట్లు సేనాని బలసంతుడని మీకు దెలియదా? యనెను ఆమె ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు 'నేనంతకన్న బలవంతురై న్నీతి; నాకు వెనుక భారతీయ ప్రజాభిప్రాయములనుగలదు' అని చెప్పెను. ఆయను విదేశములందలి భారతీయులకు భారతదేశ సందేశమును దీసికొని పోయెను. ఇది వైతికసహాయ సందేశము. ఇయ్యది దక్షిణాఫ్రికా కెన్యాలోని భారతీయులకు ధైర్యము గలుగజేసెను. నేటాలు ప్రభుత్వము ఆర్థి నెన్ను కంగీకరించి ప్రజలకు మ్యునిసిపలు యొన్నికలవాక్కులను లేకుండజేసి, న్నట్లు గాంధీ ఒడంబడికను భగ్నము జేయుటయగుననియు, భారతీయులకుగల మానవ స్వత్వములను త్రోసివేయుటయగుననియు చెప్పిరి. అచట నివాసమేర్పరచుకొనిన శ్వేతముఖుల కెట్టి నియోజకాధికారముగలదో అట్టిదే భారతీయులకుగలదు. ఈవిధముగ సంధికి భిన్నముగ ప్రవరించినపుడు భారత ప్రభుత్వము అయ్యోపాపముని ఊరడించి యవారకుండక విదేశములందలి భారతీయుల లాభములను రక్షింపవలయును. ఆమె తిరిగి వచ్చినప్పటినుండియు రాండువేలమి మహాసభ జరుగవలెనని నూచించుచుండెను. ఈసంగతిని జెనరలు హార్డుగాజు గారికిని న్నట్లుగారికిని నూచించెను. కాని భారతీయు లిచట తమ పక్షమున నెవరిని పంపుటను ఆలోచింపలేదు. తీర్మానములు మాత్రము జేసి చాక బాపతు సహాయములేని మానభూతిని మాత్రము జూపి విదేశములందు కష్టములకు అచటి శ్వేతముఖులబల వచ్చిన వర్ణద్వేషము కారణమని చెప్పుట మాత్రము చాలునా? వర్ణద్వేషమునకు ముఖ్యకారణము దారిద్ర్యమని మరచిపోగూడదు. కెన్యాలో మాత్రము దారిద్ర్యముగాక శ్వేతనివాసులు అతీయావాసులకు విరుద్ధముగ నెల్లవారి వైస్యమును బడులుజేడిసిరి. ఈ విషయమెగూడ భారతదేశము సభావేదికలం దాంహానలజేయుటలో మాత్రము ల్పి ప్రితేది తన ధర్మమును నెరవేర్చుకొనెను. కెన్యావైస్య, దక్షిణాఫ్రికావైస్య, మలయావైస్య, ఫిజీవైస్య అధిక సమస్యయే బాధించుచున్నది. ఇంతేగాక అచట భారతీయులకు నాయకుడు లేక పోవుటవలన కష్టములున్నారని ఆమె చెప్పెను. గాంధీగారు దక్షిణాఫ్రికాను వదిలివేసినతరువాత అచటి ప్రజలు నాయకుడులేనిపా

రై. ఇప్పటికి 10 యేండ్లనుండియు పార్లమెంటులో "మనము స్వరాజ్యము లేనిదే మనదేదరులకు సహాయము జేయుటకు నిష్కహాయులైయుండుము. పోనీ మనము రాకమీద మన దేశపు పనివారలు వెలసపోకుండజేసి యీ దేశములోనే అన్నము కనిపించ జాలమా? గాంధీ మహాత్ముడు యీ దేశమున కరువులేకుండ జేయుటకు మంత్ర మొకదాని నుపదేశించెను మన మాదేశీయులకు నంటవాళ్లను, కూలీలనుపంపకుండ నిర్వాహకులగు స్త్రీ పురుషులనుపంపి మనదేశము నుద్ధరించునట్లుజేయగూడదా. అచట ప్రజలు అతీయాపక్షముగ తేరి కంటకముగ నుండిరనియు వారిని తిరిగి పంపివేయవలెననియు న్నట్లునే నాని జెప్పుచున్నాడు. ఆయన జాలివారలు వారిదేశమునకు పంపి వేయబడినగాని మాదేశీయువారిని పంపివేయ వీలులేదని నే నాయనకు జెప్పితిని. మనమీ తీర్మానము నంగీకరించుటలో స్వరాజ్యమును సంయుక్త కార్యకలాపముచే సరిపాడించి, కాలనీల ప్రభుత్వమునకు ధర్మముల స్థాపించి 'మీరు మాదేశీసాధుని వెంట్రుకైన నను ముట్టుకొనినయెడల నష్టపడెదరు జాగ్రత్త' యని చెప్పగలటకు సాధ్యము జేయవలెను.

మణ్సుఖం చెటిగారు

ఈతీర్మానమును మణ్సుఖం చెటిగారు యం. యల్. ఎ. బలపరచుచు భారతీయులను వేరుచేయుట ఆర్థిక కారణములచేత గాక జాతిద్వేషభేదములచేతనని చెప్పిరి. బ్రిటిషు భారత ప్రభుత్వము అపేక్ష వహించి యున్నందులకాయన ఆక్షేపించెను. భారతదేశము స్వరాజ్యమును స్థాపించువరకును విదేశములందలి భారతీయులను రక్షింప జాల దని ఆయన చెప్పెను. ఇప్పుడు గాంధీగారి నాయకత్వమున జరుగుచున్న వైతికసంరంభముతో భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము వచ్చునని ఆయనతలంచెను.

అంతట తీర్మానము వోటుకుపెట్టబడి ఆంగీకరింపబడెను.

బెసెంటుగారు ఒడంబడికపై నువ్వనెంచుట

నిన్న సంగీరించిన ఒడంబడిక తీర్మానముపై దాక్టరు బెసెంటుగారు తమయభిప్రాయముల దెలుపగోరినని గాంధీగారు ప్రకటించిరి. కర్మలకును ఆదర్శప్రాయమును నాయకు మహాసభ నలంకరించినందులకు గాంధీగారు సానుభూతినిదెప్పి, ఆమెయు, ఆమెను భక్తితో ననుసరించువారును కాంగ్రెసులో నుండులో లేదో తెలియదనియు యీ సంరంభమునందు ఆయన సానుభూతియు, వైతికప్రాత్యసామును మాత్రము నమ్మెననియు జెప్పిరి.

అంతట దాక్టరు బెసెంటుగారు నిన్న కాంగ్రెసు గావించిన తీర్మానముపై నువ్వనెంచుచు కాంగ్రెసు స్వరాజ్యమునకై పనిజేయు నన్ని పక్షమువారును అందుజేరట కనకాళము గలుగజేసి దానితలుపులు పూర్తిగ తెరిచియుంచలేదని చెప్పిరి. ఆమె లిఖరలుపక్షమునకు జేందలేదు. కాని ఆపక్షము నందుగూడ కాంగ్రెసుసభ్యులవలెనే భారతదేశముపై ప్రేమగల వాడు గలరనియు, ప్రపంచములో నేదేశమునందు గాని భారతదేశమున గౌరవించెదరనియుజెప్పిరి నూలచందా నిషయపై చెప్పెను ప్రతిరోజును ఉదయం అరగంట నూలవకుకు మండెగానితీర్మానమునందుదెల్పినట్లుల రెండువేలగజములను కజాలనని చెప్పెను. ఇతరులు వదికిన నూలను కొనుటయందు ఆమెకు నమ్మకములేదు. ఈసంవత్సర మితిర్మాన మంగీరించి నను వచ్చేసంవత్సరము యీవరకును ముఖ్యముగ జేయవలదని నిన్నుచెప్పెను. ఇట్లుగోరుటలో అన్యాయమేమియు లేదు. ఆమెతలుపులు కొంచెము ఓరగా తెరిచియుంచబడెను గాని పూర్తిగ తెరిచి యుంచలేదని చెప్పెను. శాసనసభలో స్వరాజ్య పక్షమువారు మాత్రమే కాంగ్రెసు పక్షమున మాట్లాడుట కధికారమియవలెనని ఆమెయడిగెను. ఇదవరకు వలెనే కాంగ్రెసు సం దన్నిరాజకీయ సంస్థల సభ్యులును పూర్తిగ నుండవలెనని ఆమె కోరెను. వాక్స్పాల్లెత్తి ముందవలెనని ఆమె ముఖ్యముగ జెప్పెను. స్వరాజ్య విధానమును తయారుజేసి బిల్లుజేయుటకై పార్లమెంటుకు పంపినపుడు జాతీయసంస్థ యగు భారతదేశీయ మహాసభ యంగీకరింపలేదని యెవ్వరును చెప్పకుండవలెనని ఆమె కోరెను. ఇతర పక్షములను వేరుజేసి ఒక్క స్వరాజ్యపక్షమువారే శాసనసభలందు కాంగ్రెసుపక్షమున మాట్లాడునట్లుల జేసిన యొ డల దేశీయ మహాసభ జాతీయ మెట్లగునని ఆమెయడిగెను. కాంగ్రెసును దారిముతో అన్నికట్టెలును ఒక్కమోపుగ గట్టి యెవరును వానినిమీసకుండజేయవలెనని ఆమెకోరెను.

గాంధీగారి ప్రత్యుత్తరము

దాక్టరు బెసెంటు మానముగనుండిన కాంగ్రెసుతీర్మానమున కంగీకరించినట్లు తలంకులేమాయని ఆహ్వానము గలుగకుండ ఆమె తన అభిప్రాయములను దెప్పివిధి నెరవేర్చుటల గాంధీగారు జెప్పిరి. ఆమె దెల్పిన అభిప్రాయములనుగూర్చి కాంగ్రెసు సభాసభముగ నాలోచించుననియు స్వరాజ్యసంపాదనకు ఆదర్శముగల ప్రతివారును, ప్రతిపక్షమును కాంగ్రెసులో ప్రవేశించుటకు సాధ్యమైనంతవరకు కాంగ్రెసు తలంపును వదిలియుంచుటకు సర్వప్రయత్నములు జేయవలనని

గాంధీగారు కాంగ్రెసు పక్షమున హామీనిచ్చిరి. ఆమెయు, యితర పక్షములను కాంగ్రెసులో జేరుకు వీలైనట్లులేకున్నను వారిసానుభూతి లభములు వారిదృష్టికివచ్చిన విషయములం దొసంగనలెనని వారు చురల ముగ కోరిరి.

అకాలీవీర్యానము

ఈక్రింది అకాలీలనుగూర్చిన తీర్మానమును ప్రకారం గారపపాదించగా సర్దారు మంగిళ్ సింగగారిచే బలపరపబడె కాంగ్రెసు ఆంగీకరింపబడెను. "అకాలీలు ఓగ్గుతో సహన దైర్యము కల్గి గురుద్వార సంస్కరణమునకై సంరంభం జేయు నట్లులను వారిని కాంగ్రెసు అభినందించును ముష్టి ధీరులగు అకాలీలపై మన నాగ్రహము లేదు" అను పంజాబీ ప్రభుత్వము జేయుచున్నప్రయత్నమును మతాభిగల్గుదురని నమ్ముచున్నది నాభా జెయుటలో అకాలీభేదిని నూరుమండికైతెగా చనిపోయినవారను కాంగ్రెసు భితితోను అనమానముతోను జూచుచు నాభా అధికారులు కాంగ్రెసు వెర్రింకుకనిటిచే నియమింపబడిన అకాలీ సంరంభవిచారం సంఘమును జెయుటలోనికి పోనీయకుండ తిరస్కరించినందులకు ప్రబలఅసమ్మతిని దెల్పుచున్నది. అధికారులు అమానుషముగ ప్రవర్తించి వైదీలు చచ్చునట్లుల జేయుటవలన అట్లు నాయకులను గోల్పోయిన కుటుంబములయెడల కాంగ్రెసు సానుభూతిని జూపుచున్నది.

అస్సెట్టు దువపాదించినతీర్మానము

జాతీయవిప్లవగూర్పుయో, కేశవేశ్వర ప్రతిఫలమునిచ్చుటనుగూర్చియు, దెలిగేటు రుసుమును 10 రూపాయలనుండి రూపాయికి తగ్గించుటనుగూర్చి తీర్మానములను అస్సెట్టుదేయం పపాదించెను. చివరతీర్మానమునకు ప్రతినిధులు అతిసంతోషమును దెప్పిరి. గాంధీగారుపుడ, సరస్వతి, ప్రతిభ, మిగిలిన 9 రూపాయలను తనకు బంపితే స్వరాజ్యపక్షానికి పండిత మోతీలాలుకు పంపెద ననిరి. (నవ్వు)

నల్లనందు ఆశాయన నకు ప్రతిఫలమును దెల్పుతీర్మానమును, జవహర్లాలు నెహ్రూ, మ్యుబుక్సెరాషి, బహదూగారలను వచ్చేసంవత్సరము కార్యదర్శకుల నియమించిన తీర్మానమును ఆంగీకరింపబడెను. ఖద్దరునందు సంపూర్ణ విశ్వాసముగల్గి తెనుకాలనునంతను అందులకు వినియోగించగల స్వరాజ్యపక్షముని జేసికొని నెహ్రూగారి నియమింపగోరినట్లు గాంధీగారు చెప్పిరి ఇంగు కష్టమువచ్చుటవలన ఆయన బహదూగారినిన్ని క్షేరాషిగారినిన్ని నియమించిరి. వీరు ఖద్దరు కార్యక్రమమునకై తమకాలమునంతను వినియోగించెదరని ఆయనకు నమ్మకముగలదు. భరూచాగారు లాలాహరిషమలాలకు 500 రూపాయల ఖద్దరమ్మిరనియు, ఖద్దరును కొందు రాయని మియూనుఫజాల హుసేనుగారిదగ్గరగూడ పోయిననియు గాంధీగారు చెప్పిరి.

వచ్చేసంవత్సరం కాంగ్రెసు

ఎక్కడ జరుగగలదో నియమించుట అభిభావిత కాంగ్రెసు సంఘమునకు వదలివేయబడెను. ఏరాష్ట్రము యొక్కను ఖద్దరును తయారుజేయునో యెందు ఖద్దరువ్యాపకము ఎక్కడను నుడునో ఆచోట్ల కాంగ్రెసు జరుగుటకు వరకుగ నిర్ణయింపబడెను.

నూలు వదుకు హాట్

అఖిలభారతపు నూలువదుకు హాట్పరీక్షలు రెండోలో జరిగెను. వానిఫలితములు చెప్పబడెను మొదటి బహుమానము నచ్చినవారు 765 గజములనూలు దీసిరి.

మహాసభ నకు అధినందనములు

నాయకుల సందేశములు

వకమత్త్యము గోరుట

(అ ప్రె. స్పెషలు)

బెల్గాము, డిశంబరు 27 - దేశీయ మహాసభాభ్యుత్తర వహించిన గాంధీగారికి సానుభూతి దెలుపు వార్తలు చాల వచ్చినవి.

టి. రంగారావి గారు

గా. టి. రంగారావిగారు లిఖరలు సమాఖ్యకు 20 వినట్లే కాంగ్రెసునకు తంతివార్త నంపిరి. "కాంగ్రెసులో ఐకమత్యముండవలెను. వలసరాజ్యముల స్వాతంత్ర్యము సాదించుటయే ముఖ్యోదేశముగా నుంచుకొని క్షిప్రము స్వరాజ్యం పుచ్చుటలను యీసంస్థకు విశేషమీరినగా విడచివెట్టవలెను" క్రమేణ దేశి వాటిస్వాతంత్ర్యము వాంఛనవచ్చును. విముక్తియు ఏకమయముబట్టి చూచినచో అస్సెట్టుదేయం, క్షిప్రపరస్థితి, వచ్చువి." అని తిరిగిచెప్పిరి. దానితోబాటు గాంధీగారికి మీ

పలుకుబడినంత సువయోగించి కాంగ్రెసుపక్షములను యుద్ధములు జాతీయభివృద్ధికి పాటుబడు అన్నిపక్షములవారి కనుగూల మునున్న మార్గవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. కాంగ్రెసు జనాభాపరమముగా జరుగుగాక.

హా.గో. అన్యూభూత గారు ఆంగ్ల శ్రమిచే ప్రయాణము చేయుచున్నట్లు విచారించి, అన్నిపక్షముల ఐక్యమును సాధించుటకు కలసియున్న అట్టి ముక్తికై మహాస్వర్గమును ప్రార్థించుచు జనప్రభుగారి కనుగూలమని.

శ్రీమంత్రి దేవము

హా.గో. అన్యూభూత గారు కార్యదర్శులు యిట్లు వార్తనంపిరి: ఆహ్వాన మందినందు కలిపించుములు. ప్రతినిధులంపుటకు జ్యోతి లేకుండెను. సభ జయప్రదముగా జరుగుగాక.

సి. నల్లకేసుగారు

హా. నల్లకేసు మద్యుగారు (బ్రాహ్మణేతరసంయుక్త జాతీయపక్షముతరపున మదరాసు ప్రవిడసంఘ ఉపాధ్యక్షులుగను రింతినంపిరి. కాంగ్రెసు అభిలభారత సమాఖ్యకావలెనని గోరి ప్రస్తుత బ్రిటిషుపరిపాలనక్రింద ప్రతి ఎన్నెకాపన్ను తొలగించ గోరవలెను. విదేశీకృత్రుల హింసారణము స్వదేశీ కర్షణ ప్రోత్సాహమును గోరుచున్నాను. నేకీరాము శస్త్రి గ్రామీణాదులకు సభకు సాక్షాత్తులై తెలిపిరి.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షకోపన్యాసము

పంజాబు వార్తాపత్రికల వ్యాఖ్యలు

లాహోరు, డిసెంబరు 27:— మహాత్మాగాంధీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసముయొడ యింగ్లీషు వార్తాపత్రికలు గాని దేశభాషా వార్తాపత్రికలుగాని సంతోషమును గన్పరుచుటలేదు. ఇచ్చట వార్తాపత్రికల వ్యాఖ్యలు ఆకాశంగమున వెలియుచున్నవి.

టైబ్యూను పత్రిక

గాంధీగారి “యంగుయండియా” పత్రికయందు చర్చిత చర్యలనుగ డెల్చుడని విషయము లేదయినను, అధ్యక్షకోపన్యాసమున రావుకాని ఏ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని ఉపన్యాసమును మహాత్మాగాంధీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసమువలె పూర్వవరసం దర్శానుసారముగను నుండలేదనియు దానంతేనీ జరుపువారలకు గాంధీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము ఆమోదమును నిచ్చుచున్నదని యీ పత్రిక అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది. ప్రస్తుతముయ ప్రాముఖ్యము విహించుచున్న యెల్లవిషయములు వక్కాణింపబడుటయే అధ్యక్షకోపన్యాసముయొక్క పటిష్ఠ డెల్చుచున్నది. వక్కాణింపబడిన అంశములను బరిష్కరింపబడుటకు మార్గములను నిరూపింపకపోవుటయే అధ్యక్షకోపన్యాస మందుగల లోటు సంయుక్త కాంగ్రెసు విషయమై నూచనలు డెల్చుడలేదు నిరూపించిన ఓక్సమార్గమును సంయుక్త కాంగ్రెసుగా ప్రయత్నింపవల మనోరథము ధృక్పథమగుచున్నది. నిరూపించిన మూచన నూలు విడికి కాంగ్రెసు చందగా నియమలయునను తీర్మానము కాంగ్రెసు చందగా నూలు నియమలయునను నిర్బంధముయొడ లివరలు, యిండి పెండుంటువాదులు విముఖులుగనున్నారని మహాత్మా గాంధీగారు బాగుగ నెరిగియున్నారు. తమంతటకాము నూలదీయు వారును చేక యితరులచే నూలదీయించి బంపువారుమాత్రమే యిందులకంగీరించెదరు. స్వరాజ్యనిధానమునకు కొన్నికొంచ నలుమాత్రమే దెప్పి విధానమును బూర్తికైకొనకపోవుట గొప్ప లోటు అని పత్రిక అభిప్రాయము. స్వరాజ్యనిధానమును మూలమాత్రముగాని, ప్రస్తుతపరిస్థితులందు యెన్నుకొనజలిన కాసనసభకును కార్యదర్శివారి వర్తమనమును నుండవలసిం సంబంధముగా సృష్టికరింపబడలేదు.

యస్సెమ్ అవుట్ లుక్కు

అధ్యక్షకోపన్యాసము నొకమాదిరిగ బాగుగనున్నను పూర్తిగ నాకాశంగముగ నున్నదని “యస్సెమ్ అవుట్ లుక్కు” అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది. సరళత, విమృశత, సంగ్రహతచే అధ్యక్షకోపన్యాసము మనోహరముగనున్నది. నూలువడ నటచే భారతదేశము మోక్షమునొందుననియు, నిజపరిస్థితులను రిద్దింపకపోవుటయొ, తెల్పుటకందముగనున్న స్వల్పవిషయ యల వక్కాణింపబడలేదను ఆకాశంగము గలుగజేయుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడి మనమునందెను, అంటరానితనముననుస్వ మెదులు చెల్లినవిషయములు నూలువడకువిషయమున దెల్పిన ముందులకంటె ఆకాశంగమును బుట్టించుచున్నది. ఇట్లు

హిందూ మహాత్ముడియ నాయకులతోలా హోరునందు సంప్రదించిన ను యావిషయమున గాంధీగారికిగల అభిప్రాయములు అస్పష్టముగనున్నవి. కాంగ్రెసునాయకుడై హిందూ మహాత్ముడియ నను స్వల్పవిషయము చేయుటకు పట్టుపట్టి వరకులను అధ్యక్షకోపన్యాసమునందు డెల్చుక తప్పించుకొనెను.

సివిల్ అండు మిలిటరీ గెజెటు

సరసమనగాని, జలమునగాని మాయాగా అధ్యక్షునిచ్చుచుండేది అధ్యక్షకోపన్యాసముల కంటె గాంధీగారి అధ్యక్షకోపన్యాసముగ నెనుకబడినది. కొన్ని మనములనుండి వాద ప్రతివాదములు సంఘీభావముకొరకు సర్వతత్ములందును జరుగుచున్నవి. సంఘీభావము నొడగూర్చుటకు పూర్వములేమియు నిరూపింపబడలేదు స్వరాజ్యవాదుల కంతమాత్రము ఉపకారము సంపత్తివాదులకు గాకపోయినను అరకుడగు నీపిచ్చిప్రములు కలవాని సంతోష డెల్చుట తప్పదనియు, వాతని మాటలిక కాంగ్రెసునకు కాసనములుగావనియు స్వరాజ్యవాదులు గుర్తించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

బెల్గాం నభలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఖిలాఫతుమహాసభ

బెల్గాం, డిసెంబరు 25:— నేడు సెక్కు సభలు జరగుచున్నవి. ఉదయము 10.30 కు ఖిలాఫతు మహాసభ కాంగ్రెసువారిలో మరల సమావేశమైనది. సంగీతకాలలో సంగీత కచ్చేరీల ప్రారంభోత్సవమును నేడు ఉదయము 10.30 కు క్రిమతి సోజీగారు ప్రారంభించిరి. విషయనిర్ణయ సంఘాలలో భారత స్వరాజ్యపక్షమువారి స్థానికసంఘ (జనరలు కాన్సిలు) సభ 9 గంటలకు జరిగినది. నిన్న ప్రారంభమైన ఆయత్తవ మహాసభ ద్వితీయసమావేశము నేడునూడ జరిగినది. జాతీయవిద్యాసభ గూడ నేడునూడమున 9 గంటలకు జరిగినది. స్వరాజ్యసంఘసభకు ప్రతికాళినిధులకు రాసియలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రకటనలు చేసెదరని ఏ. రంగపాక్షియ్యంగారు తెలిపిరి.

గానసభలు

రేపటినుండి ప్రతిధినమున ఉదయమున రాత్రిగంటలకును సుప్రసిద్ధ గాయకులనుల పాటకచేరీలు జరుగును. కాంగ్రెసువారు ఏర్పరచిన సంగీతకాలలో యాపాటకచేరీలు జరుగును. విష్ణుదిగంబరు, అబ్దుల్ కరీంఖానుగారు మాన్యునవారు కొందరు ప్రత్యేకముగా మరెయిక స్థలమున పాటకచేరీలు మారకథలను నిన్నటినుండి జరుపుచున్నారు.

ఖిలాఫతుమహాసభ నేడునూడమున 10.30 కు ప్రారంభమై ప్రారంభమైనది. కాంగ్రెసువాయకులు చాలకొద్దిమంది వచ్చిరి. మాలానామక తారీ, మాలానా యాకూబుహుస్సేను, మహాత్మువారి వేగంగాల్లు మున్నగుమహాత్ముడియ నాయకులు వచ్చిరి.

నిన్న డాక్టరు కెవలాగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము ప్రాతిగామియనందున నేడు వారు నిన్నటితరువాతాగమున వచ్చిరి. “సిక్కులు ఏరితిగా జాతాలకట్టుకాటును ఏర్పాటుచేసి కో ఆలాగే మహాత్ముడియలు వలంటిరుల కట్టుకాటు చేయవలెను. గ్రామపంచాయితీల సేర్పరుపవలెను. ఖద్దరువిషయమున దీక్షాపానవలెను. దనమున సమకూర్చవలెను అని కెవలాగారు నుడిపిరి. జాతీయపాతకాలలు, పరపతి సహకార సంఘములు మున్నగువానిని నెలకొల్పవలెనని, జీతములనిచ్చి ప్రచారములను నియమింపవలెనని తెలిపిరి. తంజీవిధానమునుగూర్చి తంజాబులో జరిగినపనిని కెవలాగారు వివరించిరి. మహాత్ముడియలు విస్తారముగా కాంగ్రెసులో చేరవలెను. తంజీవిధానమును దీక్షగా నెరవేర్చవలెను. ముస్లింలగువారు కాసనసభలకు వెళ్లెదరు. ఖిలాఫతువారు ఇల్లరుగాని తంజీరిలో రెండుపక్షములవారును కలిసి పనిచేయ వలెనను. స్వరాజ్యముకొరకు కాంగ్రెసు ధీక్షలునినది. మహాత్ముడియలుగూడ స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నారగాన మహాత్ముడియలు కాంగ్రెసులో చేరి చాలకత్తగా పనిచేయవలెను. కార్యకర్తత్వము అంగ దేశమున అంతరించుననుమున వారు వంగరాష్ట్రమున నీర్వంధమున ప్రయోగించి పనిచేయి. ఇతరు కృతజ్ఞతను (కన్న ర్నెటివు) వారి ప్రభుత్వము వచ్చినది. ఇండియా సివిలిజేషన్ వారికి చాల సదుపాయములు జరుపబడెను. అంతట మహాత్ముడు కలకత్తా వెళ్లి స్వరాజ్యపక్షమున కథలు మొనగెను.

మినిర్వంధమునకు నేను జంతువారము కామని మనము స్వచ్ఛముగా దొరతనమునకు తెలుపవలసియున్నది. మనమిప్పుడు ఉపేక్షింపగూడదు. (అల్లాహో అక్బరు అను శ్లోకం) హిందూ మహాత్ముడియ మై త్రి అత్యవసరము. అందలకు ధీల్లలో రెండు మతముల వారు ను కలసి వికమత్యసభకు జరిపి తీర్మానములు చేసిరి. వారిని అమలు జరుపుటకు మనము ప్రయత్నింపవలెను అని కెవలాగారు నుడిపి ఉపన్యాసమును ముగించిరి. దీర్ఘగంభీర జనజనస్థులు చెరిగినవి

తీర్మానములు

2. బీఅమ్మగారి మరణముగూర్చి మొదటి తీర్మానము ఉపపాదించబడెను. ఆతీర్మానమును ఎల్లవారును తేచినిలచి ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి.

మాలానా అబ్దులు మబారువారూ, (చెన్నపురి) మాల్వీ మహాత్ముడు హుస్సేను (కర్నాటక) మాల్వీ కెమాలాద్దీను జాఫరీ (సంయుక్త) గార్ల మరణములకు సంతాపమును వారి కుటుంబములకు సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానముగూడ అందరును తేచి నిలచి ఆమోదించిరి.

స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ

ఒడంబడిక, ఖద్దరుమరతు ఆమోదింపబడెను

నేడు (25 వ తేదీ) ఉదయమున 9 గంటలకు జరిగిన స్వరాజ్యసంఘసభలో యాదిగన తీర్మానములు చేయబడెను. కాంగ్రెసుసభ్యులు కానివారు స్వరాజ్యపక్షమున సభ్యులుగా నుండగూడదు. కి అతాలుచందా చెల్లించువారు సహాయులుగా నుండవచ్చును సభలకు రావచ్చును. కాని వారు ఓటుచేయ గూడదు. అనుతీర్మానము ఆమోదింపబడెనని శ్రీనివాసయ్యంగారు సభలో నుడిపిరి.

విషయ నిర్ణయసభ

25 వ తేదీ సమావేశము

సకలు 11 గంటలకు సభ ప్రారంభమైనది. గుల్బర్గాలో జరిగిన ఖల్లరులను నిరసించుచు నవ్వపడినవారి పట్ల సానుభూతిని మాపకలేనను సవరణతీర్మానమును కాజ్లి గారు రుపపాదించిరి. పరుష వాక్యములతో నూడిన సవరణలను లాభములేదు. కాన యీసవరణను మానదగునని మహాత్ముడు తెలిపెను. సవరణలో హిందువులనిగాని మహాత్ముడియలనిగాని పేర్కొనబడలేదు. ఆచటిహిందువులు నన్ను చాలనోక్తి అడిగిరిగాన యీసవ 11 అసవరణని కాజ్లిగారు నుడిపిరి. గుల్బర్గా కర్నాటక రాష్ట్రములోనివని వారు తెలిపిరి.

కోహటు అసాధలు 600 కుటుంబములవారు 8000 మంది యిప్పుడు రావల్పిండిలోనున్నారని సరవారు గురుదత్తుసింగు గారు తెలిపిరి. భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభవారు వారికి సహాయముచేయుటగూర్చి పనిచేసెదరని మహాత్ముడు నుడిపెను.

(8) కోహటు

ఉపపాదకులు - రాజగోపాలాచారిగారు

మాలానాజాఫరీఖానుగారు మాటలాడిరి. హిందువుల నుడెదలకొట్టుటకు మహాత్ముడియలు కారణముకా రని నుడిపిరి. హిందువులువచ్చిన సంతసించెదమని కోహటుమహాత్ముడియ ప్రతినిధులు కమీషనరు కెరిగిందిరిని పత్రికలలోనున్నది అని ఖాను గారు నుడిపిరి. కాయబారములు చేసినవి. హిందువులను మరల అరెస్టుచేసెదరని తెలిసినదని మహాత్ముడు తెలిపెను.

నిర్బంధప్రవాసమునకు బదులు సంతాపకరమున ప్రవాసమున సవరణను జాఫరీఖానుగారు రుపపాదించిరి. జాహానీ గారు నుడిపిరి. ఆతీర్మానమును రేపటికి నిలిపెదమని మహాత్ముడు నుడిపెను. కోహటునుండి సర్దారు గురుదత్తుసింగు గారు వచ్చిరి. వారితో మాటలాడవలెనని మహాత్ముడు నూచించిరినిగూడ మహాత్ముడు నుడిపెను.

దొరతనమువారి రిపోర్టును ఖండించుచు మూంజీగూర్క సవరణనురూపించిరి. కాని ఫలముకొనిరి.

సంస్థానములలోని చర్యలను కాంగ్రెసువారు ఖండింప గూడదుగాన గుల్బర్గా వ్యవహారములను గూర్చి కాంగ్రెసువారు తీర్మానమును చేయగూడదని జాఫరీఖాను గారు నుడిపిరి. కోహటుతీర్మానమునుగూర్చి మూంజీ గారు రుపపాదించిన సవరణ ఆమోదింపబడెను. తీర్మానముగూడ ఆమోదింపబడెను.

(10) ప్రాతినిధ్యము

ఇప్పుడు 50 వేలకొక ప్రాతినిధ్యము. ఇకముందు లక్ష మందికి ప్రాతినిధ్యముండవలెనను తీర్మానమును రాజగోపాలాచారిగారు నడిపిరి. గోవిందస్వామి 2500 మంది ప్రాతినిధ్యము యుండవలెనను సవరణ నుపపాదించిరి. సవరణపై ఓట్లుపుచ్చుకొనిరి. 55 మంది ప్రతిపాదులకు సవరణ పీఠిపోయినది.

ప్రాతినిధ్యసంఖ్య 6000 నుండి 8000 తగ్గించవలెనను తీర్మానముపై ఓట్లు పుచ్చుకొనిరి. తీర్మానము పీఠిపోయినది. 69 మంది అనుకూలము 84 గురు ప్రతిపాదులు.

(11) ఎన్నికలు

ఎన్నికలు ఫిబ్రవరిలో జరుగవలెనను తీర్మానము వదులు తొలగింపబడినది.

(12) కాంగ్రెసునిర్వాహము

ఈతీర్మానమును జనపరలాలుగారు చదివిరి. శివప్రసాద శుక్రగారు రుపపాదించిరి. డాక్టరు ముంజీగారిక సవరణ నుపపాదించిరి. (సన్మానసంఘమువారి సహాయముతో ఖా.కాం. కార్యదర్శి నిర్వాహము ప్రకటింపవలెను) సవరణ ఆమోదించబడినది. నిర్వాహము డిలీగేటులకు ఉచితముగా అందజేయుటకు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘములకు పంపవలెను అను సవరణను గౌరీశంకర విశ్వగారు రుపపాదించిరి. సవరణ ఆమోదించబడినది. తీర్మానమునుగూడ ఆమోదించబడినది.

జాతీయ విద్యాలయముల తీర్మానము

రాజగోపాలాచారిగారు చదివిరి

పండిత మదనమోహన మాలవ్య, గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, గోవిందరాజుల కృష్ణరావు గార్లు నిన్న వచ్చిరి. ఈ తీర్మానమునకు 9 సవరణ లుపపాదించిరి. జాతీయ పాఠశాలలు ఎవరిచేసి రాజకీయ పాఠశాలల సేర్వీకరణ వలెనని ముంజీగారు సవరణ నుపపాదించిరి. లేదా బాధ్యతను భారతకాంగ్రెసు సంఘమువారు వహించవలెనని గూడ ముంజీగారు రుపపాదించిరి.

(1) ఎక్కువ చురుకుగా పనిచేయవలెను. కాంగ్రెసుతో సంబంధము కలిగియుండవలెను. అను సవరణను ఒక రుపపాదించి ప్రసంగించిరి. కాంగ్రెసు సంఘములను మహాత్ముడునుగూడ జాతీయ విద్యాలయములను గూర్చి శ్రద్ధగా పనిచేయుటలేదు. నేనును పాఠశాలల పరిశీలనమును కాంగ్రెసు వారు పరిశీలించ గూడదు. అని ఆంధ్ర నుడివెను. ఆసరిగల లలో మొదటిదానిని హరిశ్చంద్రమరావుగారు రుపపాదించిరి. మొదటిసవరణ ఆమోదించబడినది.

రెండవ భాగమునకు 46 గురు ప్రతిపాదులు. 30 మంది అనుకూలము. సవరణ పీఠిపోయినది.

(2) జగతి నారాయణులుగారు దీని నుపపాదించిరి. దాని ఉపపాదకులు ఆమోదించిరి. ఇది ఆస్పృశ్యతను సరించి

(3) దేశభావల ద్వారా విద్య సేర్వీకరణను సవరణను శివప్రసాద శుక్రగారు రుపపాదించిరి. ఉపపాదకు లంగీకరించిరి.

(4) ఆర్. డి. పటేలుగారు రుపపాదించిరి. జాతీయ విద్యాలయలలో కేరీర సరిశ్రమగూడ కావలెనని కోరిరి. ఓట్లు పుచ్చుకొనగా సవరణ ఆమోదించబడినది.

(5) ఖద్దరు నిర్బంధముగా ఉండగూడదను సవరణ పీఠి పోయినది.

(6) ముంజీగారి సవరణ వదులుకొనబడినది.

(7) బాధ్యత భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు వహించవలెనను సవరణనుగూడ ముంజీగారు రుపపాదించిరి. ఓట్లుపుచ్చుకొనగా సవరణ పీఠిపోయినది.

(8) జాతీయపాఠశాలలలో జాతీయత సలహానవలెనను సవరణ వదులుకొనబడినది

పిమ్మట తీర్మానములపై అనగా ఆమోదించబడిన సవరణలతోగూడిన తీర్మానముపై ఓట్లుపుచ్చుకొనబడినది. తీర్మానము ఆమోదించబడినది.

దేశారాధనకు జీతిగాండ్రను నియమించుట తీర్మానమును జనపరలాలుగారు చదివిరి

జీతముపుచ్చుకొని దేశారాధనచేయుటలో ఆగారము లేదుగాన ప్రైలును పురుషులును జీతము పుచ్చుకొని దేశారాధన చేయగోరెదను" అనుతీర్మానము ఆమోదించబడినది.

ఈజిప్టుతీర్మానము

జనపరలాలుగారు చదివిరి

ఆతీర్మానమును మహాత్ముడు వదులుకొనెను.

కాంగ్రెసుప్రాతినిధ్యల వ్యయములు

ఒక్కొక్క ప్రాతినిధ్యము 10 రూపాయ లుండిగూడదు 1 రూపాయయే యుండవలెను. ఇచ్చు బసకు 4 రూపాయ

యము ఛార్జి చేసిరి. భోజనమునకు కోజుకు 2 రూపాయలుఖర్చు అగుచున్నది రైలు ఛార్జీలకు 100 రూపాయలుగూడ కొందరు వ్యయముచేసిరి. ఈ వ్యయమును తగ్గించవలెను. నిర్వాహము ప్రాతినిధ్యము కొనవలెను నేను వారిపోట్లనుగూడ ప్రాతినిధ్యముల విక్రయముగోరెదనుగాని సన్మానసంఘమువారు సమ్మతించలేదు. రూపాయి ప్రాతినిధ్యము ముసన్మాన సంఘము వారికేవెల్లముగాని భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు వెల్లదు. ప్రాతినిధ్యమును ఒకరూపాయి నిర్వాహము కొనవలెను. అనుకూలము 89; ప్రతిపాదులు 89; తటస్థులు 3; తీర్మానము ఆమోదించబడినది. విజయరూపమున మార్చేమియును లేదు. ఆహ్వానములు

సంయుక్త, ద్రవిడ, సింధు, ఆసాం, గుజరాతు, మంగ ఆసామి థిల్లీ మధ్యరాష్ట్రములు హిందీ) రాష్ట్రములవారు, ఆహ్వానించిరి. ఖద్దరు పనియు విదేశీవస్త్ర బహిష్కారమును హెచ్చుగా ఎచట ఏప్రిలునెలాఖరులోగా జరుగునో అచట పథ జగదగు నని మహాత్ముడు నూచించెను.

ఆహ్వానములు పంపిన రాష్ట్రములలో ఖద్దరు, విదేశ బహిష్కారములలో ఏరాష్ట్ర మగగణ్యమగునో ఆరాష్ట్రమున మహాపథ జరుగదగును. పరీక్షకులను భారతకాంగ్రెసుసంఘము వారు నిర్ణయింపవలెను అను తీర్మానమును జనపరలాలుగారు చదివిరి. ఏరాష్ట్రము సెగ్గినదో ఆధ్యక్షుడు నిర్ణయింపవలె నను సవరణను దానుగారు రుపపాదించిరి. అంతటితో సేటికి చర నిలుపబడినది.

మాలానా హజరతు మోహనీ గారి తీర్మానములు ఇండియన్ కాంగ్రెసు

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముగాని శాసనబద్ధ ఆందోళనముగాని ఉండవలెను దౌర్జన్యవిరోధమును అసహాయాద్యమును మహాత్ముడు విరమించునందున శాసనబద్ధము ఆందోళనమే మిగులు చున్నది. అని మాలానా మోహనీగారు నుడివి తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

ఒడంబడికను ఆమోదించుటవలన మీరు కాంగ్రెసు శ్రీదుకు ఆమోదించితిరిగాన మాలానాగారి తీర్మానము చెల్లదగదు. ఐనను నేను అను మఠించితిని.

1. శాసనబద్ధ విధానమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతర్గత ము సుప్రసిద్ధిపాలనము బడయుట కాంగ్రెసు ఆశయము. అను తీర్మానమును మాలానాగారు రుపపాదించిరి. మరియొకరు అను వదించిరి.

సమచితపాథనములవలన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును బడయవలెనను సవరణను ఛట్టగారు రుపపాదించిరి. అది సవరణ కాదు తీర్మానముని మహాత్ముడు నుడివెను. మోహనీగారి తీర్మానము పీఠిపోయినది.

మహాత్ముని గంభీరోపన్యాసము

రేపు మహాసభ 3 గంటలకు జరుగును. మొదటప్రార్థన జరుగును నన్యాయసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము 15 నిమిషములలో ముగియును. ఉపన్యాసమును చదువును. ఆపుస్తకములు మీకు నేను సాయంకాలమున ఇయ్యబడును నేను 30 నిమిషములలో ముగించెదను. పిమ్మట ఒకంబడిక తీర్మానమును గూర్చి చర్చ జరుగును. మాలానా మోహనీగారిదిండిరి. విదేశీవస్త్రబహిష్కరణము మన ఆశయము. అందువలన పేదలకు మహా పకారము జరుగును. అందులకే యీతీర్మాన ముద్దేశించబడినది మీరందరు తోడ్పడవలెను. మనః పూర్వకముగా ఆమోదించవలెను లేనిచో నావలన కాదు. జాతీయపాఠశాలలనుగూర్చి ఒకేసభ్యుడు ఉపపాదించిన సవరణ నాకువీచారియును కలిగించినది. అతడు ఒకంబడికనుగూర్చి చేసినవ్యాఖ్యానము చాల సంతోషకరము కాంగ్రెసుసభలకు వచ్చినపుడు మూత్రమే ఖద్దరుధరించుటకు మీరందరును నిశ్చయించినచో దేశమున కెట్టిలాభమను కలుగదు. ఎప్పుడైన విధిలేక ఖద్దరు కాని బట్టలను మీరుధరించుట కనుమఱియుయ్యబడును - ని సాలు కొక్కసారి ఖద్దరు ధరించుటకుగాదు. అటులే నూలు వడుకవలెను. ఎవరైన కొందరంగీకరింపనివారు నడుకక పోవచ్చునుగాని మీరందరును నూలు కొని వంచగూడదు. మీరందరును నూలు వడుకవలెను. గ్రామములకేగి బిల్లు ప్రోత్సహపరచవలెను. మీరు మనః పూర్వకముగా బనిచేయవలెను.

లేదా రేపు మీరు యీతీర్మానమును తీరస్కరింపవలెను. 27వ తేదీతో మహాసభను ముగించి 28వ తేదీన భారత కాంగ్రెసుసభను జరుపవలెనని నేను కోరెదను. శాసనసభలనుగూర్చి మీరు బహిష్కరణపక్షమువారికి బోధింపవలెనని కెల్కరుగారు హెచ్చరించిరి. నావిజ్ఞప్తి స్వరాజ్యపక్షమువారికే గాదు బహిష్కరణ పక్షమువారికి గూడ నైయున్నది. నాశక్తివందన లేకుండ నేను స్వరాజ్యపక్షమునకు నహాయము చేసెదను. నేను శాసనసభల పనినిగూర్చి వారితో ఏకీభవించ జాలకపోయినను వాంఛి కెట్టి అభ్యంతరమును కలుగకుండ పనిచేసెదను. కాంగ్రెసులో వారిహక్కును సీరడరుట కాంగ్రెసుపేరు వారి కొనంగుటయే ఆసహాయము ఇది వారికి నేను చేయు ఉపకారముగాదు. ఇది వారి అర్హత. పూర్తిగా నేను అంగీకరించినచో నేను గూడ శాసనసభలకు వెళ్లియుందును గాని నాకట్ట నమ్మకము లేదుగాని నేను శాసనసభలనుగూర్చినభాలో నుపన్యసింపజాలను. నాకుపూర్తిగా నమ్మకము కలిగినచో అపుడు అటులచేసెదను. దొరతనము వారు మీకు యిబ్బందిని కలిగించినచో మీతో పాటు నిలిచి మీతోపాటు కష్టపడెదను. మీకు రాట్టముపై పూర్తిగా నమ్మకములేనిచో మీరు దానిని తీరస్కరింపవలెను. మీరు దానియందు కొంతనమ్మకము కలదని మీరు తెలిపితిరి. నాకు శాసనసభలయందు కొంచెమైన నమ్మకము లేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు దేశద్రోహులుగారు. అరాజకులైన దేశద్రోహులని నేననను. రాట్టముతప్పిన శాసనసభలు లేనిచో ఖద్దరు యీ మూడిటికంటె ను వేరు సాధనము లేదు. రాట్టముతో తృప్తిపొందనివారు ఇతరసాధనముల నవలంబించుటకు నాకెంతమాత్రమును ఆక్షేపణలేదు. గాంధీని విడిపించుటకే యిట్టియల్ప కార్యమునకే స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలకు వెళ్లలేదు. దేశసేవచేయుటకే వారు వెళ్లిరి. వారు మహాధీరులు మహామేధావులు మహాత్యాగులు. మాలవ్యాగాని 23 ఏండ్లనుండి నే నెరుగుదును. నర్దిన్నావాచారిగాని చిర కాలమునుండి నే నెరుగుదును. ఆయన మహానీయుడు. ఆయన అఖండత్యాగమును దేశసేవను చేసెను. మోతీలాలు నెహ్రూ, దానుగూర్త్యాగ మగణ్యము. ఇట్టిత్యాగధనుగు నేను నిరంతరమును తలయొగ్గెదను. కెల్కరుగారు మహానీయుడగు తిలకుభగవానుని ప్రతినిధి నావిజ్ఞప్తి అలకింపును. నిష్కపటముగా పనిచేయుడు. వేదములును భగవద్గీతయును ఖురానును దీనినేబోధించుచున్నవి. ఇతరులనుగూర్చి దురభిప్రాయములను కలుగజేసికొనుడు. బహిష్కరణపక్షమువారు రాట్టముకొరకు సర్వసమర్పణముచేసిన స్వరాజ్యపక్షమువారు తక్షణము రాట్టమునకు పూజచేసెదరు. నాకు రాట్టము నందు సంపూర్ణవిశ్వాసముకలదు. ఇతరులకు లేకున్న లేకపోవచ్చును. సాలగ్రామము మహామృదీయులకు రాయి. మనకు భగవద్దూషముగోవు మహామృదీయులకు జంతువు. మనకు గోమాత. భగవంతుడొక్కడే యైనను మారు సాలగ్రామూదులు పూజ్యములు అటులనే రాట్టమునందు యితరులకు నమ్మకము లేకపోయినను బహిష్కరణపక్షమువారికి సంపూర్ణ విశ్వాసము ఉవలెను వారు ఎవ్వరిని నిందించగూడదు.

రేపురాత్రి 8 గంటలకు విషయనిర్ణయసంఘసభ జరుగును. నేడుసాయంకాలము 4 గంటకు యిచ్చు కాంగ్రెసుగ్రాహ్య దేశద్రోహ జరుగును. అని మహాత్ముడు నుడివెను. మధ్యాహ్న 3-30 కు విషయనిర్ణయసభ విరమింపబడెను. మరల రేపు 26వ తేదీరాత్రి 8 గంటలకు జరుగును.

దేశోద్ధాక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు నేడుసాయంకాలమున కేసు చేసిరి.

ఊమురువాయువు, నాడీవ్యాధులు,

నడుమునొప్పులు, వాపులు, కీళ్లనొప్పులు.

దగ్గు, జలుబు, తలనొప్పి, వీచునొప్పి—మొదలగు

సకల నొప్పులకును, బాధలకును

ప్రపంచమునందునట్టి, అంజనములు, చికిత్సలు, విరుగుడులు,

నొప్పి నివారణములు, స్వస్థత కలుగజేయునట్టి ఔష

ధములు, పరిహారములు, అమోఘమైన ఔషధములన్నిటికిని

రాబోవు ప్రపంచ కాంగ్రెసుకు

ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు

అమృతాంజనము

నా బెంగ్లూరు

(యాత్రికుడు)

(4)

నేను 25 తేదీ నా బెంగ్లూరు యాత్రలో అతిపవిత్ర దీక్షణ, కాంగ్రెసు విప్లవనిర్ధారణసభ జరిగినప్పటికీ గాంధీ మహాత్ముడు సభ్యులను హెచ్చరించే వారి విధులను దెలిపెను. మహాత్ముని ప్రసంగము నేనెన్నడును మరువజాలను. ఎంత యాభుతమో అదిచింత నేత్రములనుండి అశ్రుధారలు వారి యంతట నవిడుదలయెను. కద్దరునిర్మాణమును విదేశీవస్త్ర బహిష్కారమును పూర్తిచేయవలయునని ఒడంబడికలోని పరతులను చెల్లించి దలంపని కాంగ్రెసు సభలో దానిని నిరాకరింపవలయునని మహాత్ముడు ఉండేముగ బలికెను. రాలము కొరకు తాను ప్రాణమునయినను అర్పించెనని మహాత్ముడు దెలిపినపుడు అతని యఖండ విశ్వాసము బయల్పడెను. స్వరాజ్యపత్రమునకు సహాయము చేయునట్లు బహిష్కారవాదులను గోరవలయునని తేల్చుటగారు విన్నవించినపుడు మహాత్ముడు జేసిన విన్నపము ఎల్లరహస్యములను కరగింపజేసెను. జాతీయ సంయోగమునకై గాంధీమహాత్ముడు పడుచున్న పరితాపము గాంచిన ఇంకను పోరాటములను విడువకుండుట ఎంత దోషమో తెలుప నక్కరలేదు. బహిష్కారవాదులు స్వరాజ్యపత్రము వారి ప్రేమను మారగొనవలయునని మహాత్ముడు బోధించెను. విప్లవనిర్ధారణసభలో, వీమాత్రము తీవ్ర భేదాభిప్రాయము గలుగునని తోచినను, అట్టితీర్మానము లేకుండుట కరకు ప్రయత్నించెను. కోవాటవిషయమై హిందువులును మహమ్మదీయులును ఏకమై తీర్మానించుట కతడుసరిపైన ప్రయత్నములు మిగుల ప్రశంసార్హము లనుటకు సందియములేదు. కాలపు విలువ మహాత్మునికి దెలిసినంత బాగుగ మరయొకరికి దెలియదు. తన అగృహీతపన్యాసము ప్రతినిధులకు ముందే పంచివెట్టబడుననియు, అందుచే దానిని మరల చదువవక్కలేవనియు, తాను జెప్పవలసినమాటలను హిందీలోను ఇంగ్లీషులోను పడునైదు నిమిషములతో జెప్పి ముగించవలయును, మహాత్ముడు తెల్లడిజేసిన

పుడు, ఎల్లరకాళ్ళర్యము గలిగెను. ఇటులే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు ఒకరూపాయి ప్రతినిధి రుసుమును, నిర్ణయింపవలెననియు, కద్దరునిర్మాణమునం దభివృద్ధికాపిన రాష్ట్రము కాంగ్రెసును జరుపుట కర్హత గడించుననియు. మహాత్ముడు దెలిపినపుడు అట్టి మహాత్ముని గలిగెను. కాని, ప్రజలను కార్యదీక్షాదక్షుల గావించుటకు మహాత్ముడు చేసికొనినంతర ప్రయత్నముల కిది ప్రబలనిదర్శనము. అట్టి మహానీయుని గౌరవించుటకు కేవలము జయజయవాక్యములు బనికిరావు. రాలమును సంతతము త్రిప్పబడుచున్నది. రేపు కాంగ్రెసుసభలో మొగట ప్రతిపాదించబడెడి తీర్మానము, గాంధీదాసు ఒడంబడికయే. హజరతు మోహనీగా కీర్తిర్యామము నెదిరించెదరు. హజరత్ మోహనీగారి విశ్వాసములు విష్ణురాయగన్నును. వారిపట్టుదల విక్రమము. తాము ప్రతిపాదించుచున్న సంతక సాక్షిత్వతీర్మానమును వారు పసంహరించుకొనిరి. సామాజ్యసంగత్య స్వరాజ్యమును కాపరక్షింపవలయు పథకులద్వారా సంపాదించవలె ననుతీర్మానమొడిపాయెను. బెంగ్లూరులో నేడు ప్రారంభమయిన సంగీత ప్రదర్శనము, రాజకీయవిషయములచే కలవరపూరితులయిన వారిమనములను శాంతిపరుగలదు. సుప్రసిద్ధ సంగీతవిద్వాంసులు కచ్చేరీలుజరుగుట, గొప్పవిశేషము. నేను, విజయనగరమునందు నూతనభారత కళకళలాడుచున్నది. ప్రతినిధులతో ప్రేక్షకులతో కలుకలలుకుచున్నది. అగ్రవంశమువారి ఏర్పాటులు సంతృప్తి గొలుపుచున్నవి. ఆంధ్ర భోజనశాల దివసాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. వాలంటీయర్ల శ్రద్ధ నెల్లరును కొనియాడుచున్నాను. సహజముగ జలాశయము లేవన్న ను నీటిశాధ కమమందులేదు. బెంగ్లూరునందు, సుప్రసిద్ధ నాయకులందరును విచ్చేయుటచే, వారినిదర్శించెడిభాగ్యము ప్రజలకు గలుగుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముడు కోరినట్లు, కాంగ్రెసు సభ్యులు చాలవరకు తగ్గిందుట ముఖ్యమనితోచును. అలంకారముల క్రిందను, పండ్లశ్రేణింద, లక్షలకొలది డబ్బు ఖర్చుచున్నది. కాంగ్రెసు సభ్యులు తగ్గిందుట కవకాశము లేకపోలేదు. ఇకమింక బాహ్య ప్రదర్శనములు తగ్గి కార్యసాధన జరుగుమార్గములు స్థాపించవలెను. రాబోవు సంవత్సరమునందు, మహాత్ముని యధ్యక్షతక్రింద భారతీయులు మహాసభ్యులతో కృషి సలుపుచు, ధన్యతగాంచెదరు. మహాత్ముని యుపన్యాసానంతరము,

విషయ నిర్ధారణసభ భవనమునందు మహాత్మునికి ఆయన ఆనందముతో ప్రతిస్పందించెను. దేశమునందు ఈతేదీతో ప్రతిభవించుగాక!

స్వధర్మప్రకాశిని:—సంపుటము ౧. సంచిక ౨, ౯. సంపాదకులు: శ్రీ. జె. టి. శ్రీనివాసశర్మశాస్త్రిగారు. శ్రీ. క. మార్కండేయశర్మగారు.

సంపత్కరము చందా: రూ. ౨.
విలాసము: స్వధర్మప్రకాశిని కీల్ పాకు, మదరాసు.
ఎనిమిదవ సంచికయందు శ్రీశృంగేరి విరూపాక్షపీఠాధీశ్వరులగు శ్రీమత్కల్వార్జునానంద భారతీమాంతాచార్య స్వాములుగారిచే వచనముగ రచియింపబడిన వైదికధర్మచరిత్రము యొక్క కడపటిభాగము గలదు. ఇది వైదికధర్మములను జక్కగా తెలుపుచున్నది. పాండవగీతలు (సంస్కృతిశాస్త్రము) ప్రతిపదాంధ్రాభివృద్ధిలతోడను, మంత్రవాది కన్యాకరంగవికృతియు లగు సరసాంధ్రపద్యములతోడను, కొంతభాగము రెండుసంచికలయందును గలదు. ఈ గీతలు శ్రీకృష్ణుని దివ్య ప్రభావమును చాటుచున్నవి. తియప్పవై అను 80 అణవపాటల కాండీకరణము 'ప్రప్రపదు' లనుపేర నీ రెండు సంచికలయందును గలదు. వీనియందు దొరికి పదిపాటలు ముద్దుపదనియను భోగముచాన (రాధికాసాంత్యనకర్తి) రచించినవి. చిక్కిన యిరువది పాటలను శ్రీవేటూరి ప్రభాకాశాస్త్రిగారు రచించినవి. ఇరువురికవనమును సరసపదలలితమై యింపైనడకతో నొప్పారుచు నమృతరస ప్రవాహమువలె బాడకులకు హాయి గొలుపుచున్నది. ఇవి ధనుర్మాసమున (బ్రాతకాలమున) బాడుకొనవలసినవి. వీనిని బాడుకొనువారే చవియెట్టిగి యానందింపవలెను. వీనిని బ్రత్యేక గ్రంథరూపమున వెలువరించినట్లు శ్రీ ప్రభాకరశాస్త్రిగారు డిసెంబరు 15 20 ది సారస్వతానందమున 'తియప్పవై' అను వ్యాసమున దెలిపియున్నాడు. ఇట్టిగ్రంథము లిట్టి ముద్దులు మూటగట్టు రచనతో వెలువడుటాంధ్రుల భాగ్యవిశేషమే యగును. మరియు దొమ్మిదవ సంచికయందు అన్నపూర్ణ యను నవలయందలి ఏకదేశము గలదు. ఇట్లు పెక్కువిధముల భావనీయ కాంచుచున్న యాపత్రిక యొకను సాంధ్రమహాశయుల పరమాదరణమునకు బాత్రముయై క్రమాభివృద్ధిని జెందుచుగాక యని యాశించెదము.

ఈ సంభాషణ లీక్చరయ్యకు ఎట్లు లభించినా (శ్రేంచి
పభుత్వమువారు విచారించ దలచుకొనిరి.

“స్వసంఘోద్ధరణమునందు దోషములేదు”

“మాయుద్యమము నొకరిపై ద్వేషముతో ప్రారంభింప లేదు”

“భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము, వెంటనే కావలెను”

“అందరును సమానముగా నుండవలెను”

“ద్వంద్వ ప్రభుత్వము విఫలమైనది”

స్వరాజ్యవాదులపై అపనమ్మకము

రామస్వామి మొదలియారుగారి అభ్యుదయసన్ధ్యాసము

ప్రథమభారత బ్రాహ్మణేతర సమావేశము-బెల్గాం

ప్రథమ ఆఖిలభారత బ్రాహ్మణేతర సమావేశముయొక్క అధ్యక్షులగుట, రామస్వామి మొదలియారుగారి ఉపన్యాస సారాంశము.

“అభ్యుదయ!”

అనర్హుడైనను ప్రేమచే నన్ను గౌరవించిన మీటకకృత జ్ఞానము మన బ్రాహ్మణేతరుల చరిత్ర ముఖ్యమైనది. మనవారు భార్యము నహదౌష్ట్యర్థిదళయందుండి సామ్రాజ్యముల పాలించిరి. మనముట్టి వారి సంతతివారము, మనఉద్యమ ఉత్సాహము గ్రహించి ఇంత స్వల్పకాలములో ఎన్నియో కష్టముల కోర్చి ఆఖిలభారత బ్రాహ్మణేతర సమావేశమునకు కారకులైన ఈ క్షాత్రుక పౌరులకు కృతజ్ఞతావందనము లర్పించుచున్నాను. ఇది మన జాతీయ సాంఘికోద్యమములందు ప్రథమ కార్యక్రమ చిహ్నము.

మన బ్రాహ్మణేతరోద్యమము పరమరామని కాలము వాటిది. అగ్రజన్ముల నిరంకుశత్వముచే నభయమైపోయిన ప్రజాసామాన్యముయొక్క తిరుగుబాటులతో హిందూదేశ చరిత్ర నిండియున్నది. ఆట్టి తిరుగుబాటులవలన లాభము కలుగక నిరంకుశత్వమే రాజ్యమేయింది. కాని అంగప్రభుత్వ ప్రవేశముతో మరల నిరంకుశత్వమున కెదురు తిరుగునన యుద్యమము ప్రారంభమైనది. ఈయుద్యమ నిర్ణేతలగు దాక్షగు, నాయరు, సర్. పిట్టి త్యాగరాజుగారివలన సర్వదా స్ఫురదీయులు మన దురదృష్టములన తమ కృషియొక్క ఫలితముల ననుభవించుకొని నాయరుగారు మరణించిరి. కాని దక్షిణహిందూదేశ పితామహుడనగు త్యాగరాజుగారివలన ఎంత ప్రాతినిధ్యమున్నను సమర్థతతో ఉద్యమమును సాగించి అది యోజ్యమగు ఆఖిలభారత బ్రాహ్మణేతరోద్యమముగ మారుటకు సంతసింపక మానదు. వారితమ యుద్యమము నందిండుకృషి సలుపుటకు భగవంతు డాయరా కోగ్రముల నిడుగాక! మనఉద్యమమునకు ప్రతీకారస్వభావము లేదు. ద్వేషములేదు. అగ్రజాతుల నగగ్రద్రోహులు యుద్ధేషముగాదు, దేశమోక్షమున కాలంకషములను ఆశయముగాదు, మనజన్మపాపములను సంపాదించుకొని పర్యవసాయమును సమములై న్యేచ్ఛసంపాదించి దేశ యుల్లెరును స్వార్థార్థానులుగను, దేశాభిమానులుగను, చదివిజనుగు పౌరునిపాపములను నిలబెట్టుటయే మనయాశయము. దేశాభిమానులమని చెప్పెట్లుకొని ఎటువోచిన నలుప్రవర్తింపును ప్రజలనెట్లులోమెప్పించి వారి యనురాగమును గలిగియుండుట మనకవసరములేదు. సర్వముకొరకు పోరాడుచు ఎవరనుచుకొన్నను, మానవ పౌరస్వత్వములను పొందుట మనవిధి.

రాచకీయములందును, సాంఘికములందును సకలమాభివృద్ధిమనక కావలసినది మనకు భేదముల నవుపరములు, శరీరములలోని ఒక అవయవము పెరిగి మిగత అవయవములు పెరుగకున్న శరీరము ఏర్పడియుండుండునో అట్లే దేశమందుగూడ ఒకరగ్రస్థాన పొందుండి తగ్గినవారు, పతితులైయుండుట దేశక్షేమమునకు భంగముగావున సక్రమ, సర్వీర, సమాన, సాంఘిక రాజకీయాభివృద్ధి వినుక కావలసియున్నది.

ఈ సిద్ధాంతమువైననే మనఉద్యమమునందు నాధార పడి యున్నది. పరస్పరకలహముల బెండుగాని జాతీయాభివృద్ధికాలంకముగ నుండుకొని జాతీయ మోక్షమునకే ప్రవర్తించుట మన పరమావిధి.

ప్రస్తుతము మనదేశ పరిస్థితులనుబట్టి దేశమందలి ఎక్కువ లెక్కనలగు చదువలతో సర్వములములు, సర్వములములవారిని సమముని స్థితి తీసి నిలబెట్టుటావశ్యకము. మనదేశమందలి హెచ్చుతక్కులెల్ల గతులైరినవే. ఈపరిస్థితులలో మన రాష్ట్రము నెంగు యెడల మనదల పెట్టబడినవాడిగ మనమును మనా మృద్ధియులకును చుండున్న మామలనడిచి. కాని బెంగాలు మొ

దలగుచోట్ల అట్లు జరుగలేదు. మనామృద్ధియులు మంత్రులుగ వచ్చినపుడు వారి జీతములను అచటి శ్వరాజ పక్షమువారును, స్వతంత్రపక్షమువారును నిరాకరించుట అసమంజసముగనున్నది. తరువాత మనలనుగూర్చి ఉద్యోగముల కానించుటయే మనఉద్యమముయొక్క గమ్యస్థానమని కొందరనుచున్నారు ఇందెంతయు ఈర్ష్యగలదు. మనకు మాకులమువారికిగూడ ఉద్యోగముల కానించుట మనఉద్యమమునందొక భాగము. నాబంధువులకొరకుగాని, నాస్వంతముకొరకుగాని, నామిత్రులనుండువారికొరకుగాని నేనుద్యోగముకొరకు ప్రయత్నింపక నాకులము నుద్ధరించుటకై నేనుద్యోగముకొరకు ప్రయత్నించి తినేని అందెమీయును అగౌరవములేదు. ఆఖిలభారత జాతీయ మహాసభ చేయువని ఏమి! భారతీయులకు ప్రభుత్వమునందు అధికారములనులభింపజేయుట దానియుద్దేశములందొకటిగాదా! మనామృద్ధులను మనము సంపాదించుకొనుటయందు స్వార్థపరతయన్నచరి ఒక రెక్కరించిన లెక్కచేయనక్కరలేదు.

మనదేశమునకు ముఖ్యముగ కావలసినది విద్య. బ్రాహ్మణేతరులలో విద్యాపంతులు చాల తక్కువగనున్నారు, గొత్తెగారి నిష్పంపరాధమిక విద్యావిధానమును ప్రభుత్వమువారు రంగీరించియుండినచో నిప్పటి కంతయో అభివృద్ధిగలిగియుండెడిది. ప్రతిక్షులమును స్వకుల బాలక విద్యాభివృద్ధికి ప్రయత్నము సలిపిచో ఈసమస్య చక్కగ పరిష్కరింపబడుతు. బొంబాయిలోను మదరాసులోను విద్యాకాఖ్యమంతయు ఈవిషయమున కృషిసల్పుచున్నారు. మదరాసులోని బ్రాహ్మణేతర మంత్రులను గూర్చి ఇచ్చట చెప్పుట అసంబద్ధమేయైనను వారికృషిని గమనింపకుండజాలమని తెప్పరించుచున్నది. హిందూదేశవలయ ధర్మాదాయముల చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట లాభకరమైనట్టియు ప్రశంసార్హమగుపరి. హిందూదేశమునందలి ఉద్యోగములను సాధ్యమైనంతవఱకు భారతీయుల వశముచేయవలెనను సమస్య చాల తీవ్రముగనున్నది. కొన్ని కాఖ్యల మంత్రుల యధీనముగానించుట ఇందు కొంత తోడ్పడినది. ఇట్టిచే పెక్కుమంది విషయములుగలవు. ఇవి గమనింపక ప్రతిక్షులు కొందరు తీవ్రముగ విమర్శించుచున్నారు. ద్వేషముతోచేయు నీ విమర్శనలను మనము లక్ష్యపెట్ట నవసరములేదు. మనకు మనము నిజముగనుండిన సంతియే చాలును. కనియో మొదలగు దేశములలోనున్న భారతీయులన్నిటి అంతకంతకు దుర్భరముగనున్నది. జాతీయతద్వేషములను పొగొట్టులేక పోవుటచే అంగప్రభుత్వముయొక్క వలసరాజ్య పరిపాలనావిధానమునందు దెలివితక్కువ భూరిగ గమనించుచున్నది. కూలీలను వలసపంపు విషయమున అట్లుచేయుట అన్యాయమని అనేక సారులు చెప్పియుంటిని. భారతదేశమునందు కూలీలను తీసుకపోవుట భారతదేశమునకు నష్టపాదకము! అందుచే కూలీలను వలసపోనిననుకుండ చేయవలసినదే. లేనిచో వాడనుగించు పద్ధతులనే మనముగూడ ఆచరించి ప్రతీకారము చేయవలసి వచ్చును.

ఇక్కడ మనము రాచకీయవిభాగముగ కూడియుంటిని. అంగుచే స్వరాజ్య నిర్వహణము చేయుటమన కిప్పుడవసరము. సామ్రాజ్యమందు భారతదేశముక భాగముగ మండితీరవలెనను స్వరాజ్యము వనకు కావలయును. సంస్కరణలను హిందూదేశీయులు నిరసించుటచేతను ఆ విధానము ప్రకారము జనుపదముగ పని చేయలేక పోవుటచేతను స్వపరిపాలనకు వారనర్హులని తలచుట కవకాశములేదు. ఇందులకు బొంబాయి, మదరాసురాష్ట్రములందు సంస్కరణ విధానము బడసిన విషయమేనిదర్శనము. కాని ఇచ్చటనొక మాట ఒప్పుకొనవలసి యున్నది. ద్వంద్వవిధానము సంపూర్ణముగ విఫలమైనది ప్రతివారును ఒప్పుకొనియే యున్నారు. ఆమాట

నిజము. అట్టిచో మనము చేయగలిగిన విధియేమి? స్వపరిపాలన కగు అభివృద్ధిలకు కాలపరిమితుల కేర్పరును ప్రయత్నములు విఫలమగుట నిజము. సంస్కరణములు తగినరీతిగ పనిచేయుటకు మార్పుచేయునంతవరకును ప్రస్తుతముగ అకాంక్షిని తృప్తిపరచు వరకును లోకమి మన నల వలస లాభమేమియు నుండకాలదు. బాధ్యతాయుత పరిపాలనావిధికి సంస్కరణకావనములను మార్పు అనివరము కాగుగ కలిగినది. అందుచే నేను బాధ్యతాయుత పరిపాలనయందుండవలసిన కొన్ని విషయముల సీసమావేశమునందు నూచించు చున్నాను.

- (1) రాష్ట్రమునందు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య ముండితీరవలెను. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గము కావనసభ అధికారమునకు లోనై యుండవలెను. అనగా రాష్ట్రపరిపాలనయంతయు బాధ్యతగల మంత్రుల చేతులలో నుండవలయును.
- (2) రాష్ట్రకావనసభయందు ఆమోదింపబడిన తీర్మానమును గవర్నరుగా రామోదించినజాలును. హిందూదేశప్రభుత్వమునకు పంపనక్కరలేదు.
- (3) కావనసభకు పరిమితి రీ సవరణములు ఉండవలెను.
- (4) ఎన్నికాధికారమునకు ఆస్తి వివరణ తగ్గించుచో కావనసభ్యులను హెచ్చుచేయవలయును.
- (5) బాధ్యతాయుత పరిపాలనకు భారత కావనసభలో నొక చట్టమును ప్రవేశపెట్టవలయును.
- (6) అధిక చట్టము లెప్పు తక్కిన చట్టములన్నిటిని భారత కావనసభ యామోదించుచో ప్లేటుకొన్నింటిని రామోదించవలయును.

కేంద్రప్రభుత్వమునకు బాధ్యతలేని విషయములందు మాత్రమే ప్లేటుకొన్నింటిని పార్లమెంటుగాని శోక్యము కలిగించుకొనవలెను.

- (7) భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల విభజన వెంటనే ప్రారంభింపవలయును.

అన్నిటికంటెను ముందు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసగి తీరవలెను. ప్రభుత్వవిధానమునకును అభివృద్ధికిని మూల నూత్రములగు వాటియందు నిశ్చయ మాపువారి విషయమున లా ఆగరుల వర్తింపజేయవలెను. ఎంగడేశ నిర్బంధములను అన్ని పక్షములవలెనే మనముగూడ నిరసించుచు ప్రభుత్వము వారిచర్యను ఖండించుచున్నాము. ఈ యసాధారణ కావన ప్రయోగ మనవునము. నాకు తోచినంతవఱకు అభివృద్ధిమార్గములను నూచించితిని. కాని ఇట్టి నూతన లావణ్యలోనిశీవమృతైటుయనుప్రశ్న వెంటనే ఉదయించును. అందులకు ప్రజల విమర్శము ప్రధానము. నైతికత్వమువై నాధాపడి పక మాభివృద్ధిని క్రమపద్ధతులవై గోరు జాతిగోరిక తీరకపోదు. కాని ఇట్టి విమర్శము ముడిపుడు లేదు. మతములు మతములు, కులములు కులములు కులములు, జాతులు జాతులు చీటికిమాటికి పోరాడుచుండుట మనము చూచుచున్నాము. ఇంగుచేతనే మనమేమియును చేయజాలకున్నాము. కాని మొన్న మనము బొంబాయిలో విజృంభించినకత్తి కత్తాసాములు మనామృద్ధిగ నన్నుచో విమర్శము త్వరలోనే సిద్ధింపగలదు వికమల్యము కిద్దించినచో ముఠాకెల్లెల్లయు ఫలించును. అందులకై మనము బాగుగ కృషిసలువవలయును.

మొనమున్న జరిగిన కొన్ని సంకతులనుబట్టి ఏదైననుసరే వికమల్యము కావలెనని కోరువారినందర సభిసందించుచు స్వార్థపరతచే స్వలాభమునకై వికమల్యము కోరువారిని నిరసించుచు, వికమల్యము గుడురుటకు అవకాశ మింకను కలుగలేదని చెప్పవలసియున్నది. గాంధీ-దాసుల ఒడంబడిక గమనించినచో అందలి లుక్కరితనము బయల్పడును. ఈ ఒడంబడిక మూలమేమియో తెలియదు. గాంధీగారిని కలకత్తా కాన్యానించిరి. ఏమి సంభాషణలు జరిగినో వారితే ఒడంబడిక నంగీరింపజేసిరి. ఇది వింతగ నున్నది. స్వరాజ్యవాదుల సంకుచితభావములుమాత్రము చెల్లడి యైనది. కాంగ్రెసు పేరు పెట్టుకొని ఒకపక్షము జాతికంతకును ప్రాతినిధ్యము వహించుట కావనసభలో పనిజేయుటకు అసంబద్ధము. కాంగ్రెసు వికమల్యమును కోరుచున్నది. కాని ఒక్కపక్షమువైననే ఆధారపడి కానినే ముఖ్యమని ఎంచి “మాతరత్వక కావనసభలో మిగుల పనిచేయు”డని చెప్పుటచే వికమల్యము గుడురునను నవ్యకము నాకు లేదు.

ఇంకొక చిక్కుసంగతి ఇప్పుడు చెప్పవలసి యున్నది. పరదేశములందు ప్రచారమును పూర్తిగ నిర్లక్ష్య పెట్టుచున్నాము. పరదేశ స్థితిగతులు మనము తెలిసికొనుటకును, మనదేశపరిస్థితులు పరదేశయులు తెలిసికొనుటకును అట్టి ప్రచారము అత్యవసరమని నొక్కి వక్కానించుచున్నాను. ఈ సందర్భముననే ఆంగ్లేషీయుల కొకమాటచెప్పెదను. “మేము కొరు నట్లు మీగు జేయుడు. మీవలెనే అధికారమునందు మేమున్నపుడు మేమేమిచేయుదుము” యూహించి అట్లే మీరుకూడ చేయుటకు బూనుకొనకుడు! మేము మీ పరిపాలనయందలి నుంచిని గ్రహించియే మీ కిట్లు చెప్పుచున్నాము. మీరు మాకు గలుగజేసినలాభములను మేము గుర్తించియే యున్నాము. కనుక మీరు కొంచె మూహించుకొని మీ బాధ్యతను మీరు గుర్తించి మెలగుదురుగాక యని కోరెదము. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును గురించి చెప్పవలసిన దంతయు చెప్పితిని. మనకు విషయముకలుగు లోపల అనేకకష్టములు తలపింపవచ్చును. ఏమైనను లక్ష్యపెట్టక నిజముకొరకు పోరాడుట మనవిధి.

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు గుంపుల చిత్రములు ఇతర చిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

మార్గశీర్ష మాస సంచిక విషయానుక్రమణిక

కడుపుతిరు—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; ఆంధ్రకవిత్వ చరిత్రము—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; తాండవప్రకృతి—శ్రీ వేంకట పార్వతీశ్వరకవులు; కావ్యము—పరమప్రయోజనము—విద్వాన్ నాగలింగం వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు; ఈశ్వర చింతనము—వేటూరి సీతారామశాస్త్రిగారు; ప్రణయకోషము—ఆంధ్ర శేషగిరి రావుగారు; బాలకా!—పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణగారు; ఆంధ్ర కవయిత్రులు, వారి కవిత్వలక్షణము—రావూరి చిట్టి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యముగారు; సీతరువాత—తిరుగుబాటు; సుకవిభావన—చింతల పూడి సీతారామయ్యగారు; పూవులు—పాపినేని వేంకటేశ్వరరావుగారు; భారతీవందనము—త్రిపురాన వేంకట సూర్యప్రసాదరావుగారు; ధర్మరాజు—నోరి నరసింహశాస్త్రిగారు; అంత్యనేషధ్యము—నిడు మోలు కనకసుందరంగారు; శాపగ్రస్తమైన యిల్లు—మరుపూరు కోదండరామరెడ్డిగారు; జన్మభూమి సంకీర్తనము—మహేశ్వరమారశర్మగారు; మీరాబాయి—పడాల కోటయ్యగారు; చలి! చలి! చలి!—గుండిమెడ వేంకటసుబ్బారావుగారు; బొన్న? కట్ట—తాపీ ధర్మారావుగారు; నాటినేటివైద్యులు—వైద్యరాజు దంటు సుబ్బావధానిగారు; కపింద్రసాక్షాత్కారము—టలేటి వేంకటరామశాస్త్రిగారు; శారద—

పో. రామచంద్రరావుగారు; గీత—కవికొండల వేంకటరావుగారు; మూడవవిష్ణువర్ధనుని గణపవరము తామ్రశాసనము—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారు; దైవవియోగము—పుతుంబాక శ్రీ కృష్ణయ్యగారు; అనుతాపము—సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మగారు; ప్రకృతి స్వభావ సౌందర్యప్రదర్శనము—దిగవల్లి వేంకటశివరావుగారు; నేను, నీవు—వెమ్మరాజు లక్ష్మీనాథిగారు; ప్రాచీనహైందవగణితములు—దర్భా యజ్ఞేశ్వర సోమయాజిగారు; నేను—“కృష్ణుడు”; శ్రీకృష్ణ తులాభారము—పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు; ప్రేమతత్త్వము—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; అజంతాగుహాలయములు—కొ. నరసింహాచారిగారు; మృత్యువు—కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు; అద్విర్ రజాక్—భావరాజు వేంకటకృష్ణారావుగారు; శ్రీకృష్ణ పరిచేపనము—చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు; కాపు కన్నె—శ్రీశేషాద్రి రమణకవులు; పచ్చియెరువు—ఒక కృషీవలుడు; వినతి—శ్రీ శివశంకర శాస్త్రి; తేజోలేఖనము—వింజమూరి కృష్ణమాచార్యులుగారు; చకోరిక—గాధావర్ణుల రామానధాని; ఆంధ్ర గ్రంథములపట్టిక; పాంథుడు—ఉమర్ అలీషా కవిగారు; టూటా ఖామనుగారిసమాధి; సాభిప్రాయ విశేషములు; భారతి-ప్రథమసంపుటము—వ్యాసములఅకారాదిసూచి.

చిత్రపటముల వివరము

వర్ణచిత్రములు:—కౌముదీవిలాసము-ప్రణయవిహారము, శ్రీ కృష్ణుని వేణుగానము, షాజహాను చక్రవర్తి-షాలీమార్ ఉద్యానము.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

బెంగాలు శాసనములు

మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక సూచన

అండక్, డిసెంబరు 24:—బెంగాలు శాసనములను

నింట్ల ప్రభువు సహకరించినవానినిగూర్చి మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక ఐట్లు ప్రచురించును. భారతపత్రిక లన్నియు ఖిల్టర్ కోగారి సమర్థన ఖండింపక మానవని నమ్మనయ్యెను. కాని భారతీయులు ట్రిటిపు ప్రభుత్వమునే మనము ఆపదరమని

గాజుప్రతినిధికి మృతవాల్లు అనినగురు ప్రభువుగా రిచ్చిరిని భారతీయులకు సంకలముగ నున్నవి. భారతీయుల కోపము వీరిపై యున్నది.

బెంగాలు శాసనముల ముఖ్యవసర స్వభావమును జ్ఞాపక ముందుకొనుట అవసరము. స్వరాజ్యోద్ధిచులు నడండుట కీ శాసనములకు తలపెట్టలేదని పథానామాత్యు డిచ్చిన అధ్యయనమునే వింటున్నామారు తెలియజేయుటచే ప్రయోజనములేదు. దానిని త్రికరణకుద్ధిగ అచరణలో పెట్టవలెను. ఆరు నెలలు

కాగానే రీడింగు ప్రభు బి శాసనములను ఆపుకేయవలెను. మామూలు శాసనముల మీదనే ఆధారపడి స్వపరిపాలనముచే ప్రకమపరిపత్తులను ఏర్పాటుకేయుటకు రీడింగు ప్రభువు ప్రాణ కోసవలెను. మన భారతవిమత్రులందఱును, ఎట్టి భీ భ త్స యు గూడ భారత స్వ పరి పాలన కార్యక్రమమునకు ప్రమాదకరమని కర్షణ పెట్టివుడ్ గా రిచ్చిన హితవును గుర్తిం చుట మంచిదని గ్రహింపవలెను. అదియే ముఖ్యాంశము.

రెండవ అఖిలభారత ఆధ్యాత్మిక మహాసభ

బెల్గాము నందు సమావేశమగుట

వీ యూవ కాంతి ఘోషము గాఢి చిహ్నోపన్యాసము

ఆత్మ - దానికత్తులు

బెల్గామునందు నిర్వహింప 2 వ అఖిలభారత ఆధ్యాత్మిక మహాసభాధ్యక్షులు పీయూష కాంతి ఘోషగారు అధ్యక్షోపన్యాసము నొనర్చు నుడివిరి.

వి. డి. యుపి గారును, వి. ఆర్. కన్యంజే గారును, వీరమహాసభకర్తృత్వము వహించినదిగా గౌరవప్రదము అందు దైవప్రేరణము నాకు గాన్పించెను. దాదాపు సామ్రాజ్యమునందీయు గూడ నేను, ఆధ్యాత్మిక చింతనాపరత్వముతోడనే యుంటిని. నానావిధ స్వప్నము 50 వత్సరములు. నాచిన్నతనమున, నాతండ్రిగారు మహాత్మాశరణునిగోపుగారి నాయకత్వముక్రింద మగ్నమయితిని, ఆధ్యాత్మిక సమావేశములు జరుగుచుండెడివి. అవి నాకిప్పుటికిని స్పష్టముగ జ్ఞాపకమున్నవి.

ఆనయము పూట గదిలో మాన్వోని, తలుపులు మూసుకొని, తంజన ప్రారంభించెడివారు. నేను మంచముమీద పడుకొనియుండెడివాడను. వారు మాన్వోనియున్న గదినుండి సంగీతమును, కొంతసేపైన తరువాత, వెక్కిరిక్కిరింపులును, వినిపించెడివి కొన్ని సమయములందు ఈవిధములు, గృహమంతయు విననగు నంత ఓర్వకగా వినబడెడివి. ఒక్కొక్కప్పుడు పెద్ద పెట్టున నవ్వులు వినబడెడివి. వానిని విననప్పుడు, ఆగదియందేమి జరుగుచున్నదో జూడవలెనని నాకు మిక్కిలియు కోరిక గలుగుచుండెడిది. గదిదగ్గరకు వెళ్ళి జూచుట కర్హించితినిగాని, తలుపులు లోపలినుండి కేయిలుబిడుచుటచే లోపలివయముల జూచుటకవకాశము గలిగెడిదిగాదు. కాని కాగితముమీద, చరచిత్ర ప్రాయమున్నట్లును వీరే గట్టిపదార్థముమీద కొట్టుచున్నట్లు అనుభవములు మాత్రము వినబడుచుండెడివి. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రశ్నలకునుమన్నట్లును, ప్రశ్నలైతరము లాననమన్నట్లును గూడ వినిపించెడివి. కొన్నిసమయములందు, లోపల నేమిజరుగుచున్నదియు తెలిసికొనటకుగాను గంటాకొలది, గదితలుపుల వద్దనే గడచెడివాడను. మా నాయనమ్మయగు అమ్మతనయ్య (ఆమె పేరు సునందినీ) మా పుత్రులకు "అమృతబాహు పుత్రులు" యను పేరు పెట్టితిమి; ఈ సమావేశములందు పాల్గొనుచుండెడిది. ఆమెకు చాల మంది ప్రతిభాశాస్త్రజ్ఞులు గలిగిరి. కాని దుఃస్వప్నమున వారలలో చాలమంది పరమపదము ప్రాప్తించిరి. అందుచే నామె ఆమె తనకు విచారము నకులొనై తుదకు ప్రపంచముతో నన్ని సంబంధములను గూడ వదిలి తనకాలమునంతయు భగవదాధాధనముచే గడపుచు జీవించుచుండెను. ఆమె గొప్పభగవద్భక్తురాలు; ఆమె హృదయము పుష్కలమునలెనుండు. ఆమె పుణ్యమును సంపాదించుకొనిన వారి వ్యాపకవిచారము తొలగి కాంతిని, దైవమును పొందెడివారు. అందుచే నట్టి పుత్రులతో ప్రయత్నము తనతల్లికి కోరికతోమనము కాంతిని యొనర్చుటకుగాను, ప్రపంచమున నర్హమైనను గూడ త్యాగమునొనర్చుటకు మాతండ్రి ప్రయత్నించుచుండెడివాడు మాతండ్రి హృదయముగూడ ఎప్పుడును ప్రేమపూరితమై యుండెడిది. మగ్నమయించుచుండరి హృదయములను గూడ నట్టివే. నారందరు నుతభక్తిపరాయణులు భగవంతుడేమో యొక కార్యముకొరకు గాక అన్యోన్యప్రేమానుభవులు మేమేమియుడినినా, భగవంతుడట్టి ప్రాణరక్షకుడు గాడనియు నాగందరుడు గాధముగ నమ్మకీవాడు. అందుచే, మానవ హృదయములకు కాంతిని సగి ఓహూహల మార్గమేదీయో యుండితిమిని యెంచి, ఆహూహల నశ్వేషించుటకు మాతండ్రి ప్రారంభించెను. వారికి సంభవించిన విచారము వారినానివేసిన వారి పరిశోధనల విజయమునకే వారి జీవిత మధ్యాపదియై యుండెను. అందుచే వారెక్కువ పట్టుదలతో పనిని ప్రారంభించిరి. ఆధ్యాత్మిక పరిశోధనలందు విజయమందుటకు అట్టిగొప్ప ప్రేరేపక మేదీయో యుండుటన సరము.

నా మొదటి ప్రయత్నములు

చరిత్రాయనవారితో మాటలాడుట శ్రేయపడుచు "సమావేశము"ల సమయమున మా నాయనమ్మగూడ గూర్వించెడిది. ఆమెను నొక్కొక్కప్పుడామె ఓర్వకగా ఓపుత్రుడా "వీను" ఓపుత్రుడా "రాము" ఓపుత్రుడా "వీరేణు" అని తనపుత్రుల శ్రేయతో కేవలపెడిది. ఈ ఆర్తనాదము విననప్పుడు నా హృదయము తీవ్రముగా బాధపడుచుండెడిది. నాకు 6 లేక 7 సంవత్సరముల ప్రాయమునచ్చెను. ఆగదిలో జరుగుచున్న ఆధ్యాత్మిక సమావేశములను గూడగొని తీవ్రతని కుతూహలము చూచె

కావినంతయును పెదతండ్రియు మగజీవించినయు నశిశువులతో ఆగదియందు మాయుంటిలోని పెద్దనాయనమ్మలూనుచున్నారనియు నాకర్థమయ్యెను. దీనివలన నాయనమ్మలూనుచుంట్టి నాకు 18 వత్సరముల వయస్సునప్పుడట్టికి, నా సోదరులను పినతండ్రి పెత్తండ్రి విడ్డలను దగ్గర జేర్చుకొని రహస్యముగా ఇంటిలో నొక విజయభాగమున గూడి మా నాయనమ్మ సమావేశముతో పరలోకములోని జీవులతో మాటలాడ ప్రయత్నములు గావించితిని. ఇట్టి "సమావేశముల దొడ్డి" కన్నప్పుడు చాల ఉపద్రవకరములగు విషయములు సంభవించుచుండెడివి. తలవని తలపుగా దానినుండి యెట్లోరక్షింపబడిన పిదప ఇక నెన్నటికిని అట్టి ప్రయత్నము లొనర్చుచు ప్రమాదము జేసికొంటిమి. కాని కొలది దినములు గడచిన వెంటనే తిరిగి ఈ ప్రయత్నము మా ప్రయత్నముల ప్రారంభింప నశిశువు. ఇట్టి "సమావేశము"ల సంస్కరమున సంభవించిన కొన్ని విచిత్ర విషయములవలన చావు ఆయనది లేదనియు ఇదివరకు ఈ ప్రపంచమున వదిలి వెళ్లి మా సంభవులు మారిన కావలెయొడువని యెదురుచూచుచున్నాననియు ఈ ప్రాంత కరెరమును వదిలినప్పుడు తిరిగి వారిని గలగొందుమనియు మాకు దృఢమగు విశ్వాసము నుడువెను.

మాతండ్రిగారి భావ

మాతండ్రిగారి రీతిరముగనే కొన్ని వత్సరములు తన ఆధ్యాత్మిక పరిశోధనలను సాగించి, తుదకు 1906 సం॥ న ఇతర శాస్త్రాధ్యయనముల నన్నిటిని వదిలుకొని, మతశ్రద్ధలందును. మతపరిశోధనలందును పూర్తిగా నిమగ్నుడై "హిందూ ఆధ్యాత్మిక పుస్తక" అనునొక మాసపత్రిక శ్రేయస్వచి నిర్వహించు దొడగెను. భారతదేశమున ఆధ్యాత్మికవిషయము లందరియే మొట్టమొదటిపుట్టిక. దీనినడపు భారతమును మాతండ్రి నామెనెడకు. ఆ తని మరణానంతరముగూడ నా పుత్రులను సాగించువలెనని ఆతని యుద్దేశము. 1911 సం॥ న మాతండ్రి తన కాశ్యపావాసమున జేరెను. 1918 సం॥ వరకును నేనా పుత్రులను పూర్వపుటుతానామతో నేనడచితిని. కాని అప్పటినుండియు నా పుత్రులను నడపటానికి పోవుట దురదృష్టము. కోరిక మేరేతలించి పోవుచున్న వారికి కాంతి నొడగూర్చుట కంటే గొప్పగర్వము లేదు. దుఃఖము చే నొడయము పగిలిపోయి, కనులు వెంట ఆశ్రువులు కాలువలై పార దుఃఖించువారి కన్నీళ్ల దుడుడుట కంటే గొప్ప స్మృతి శ్రేయోగతి నొండవలదు. ఇది మాతండ్రిగారి భావ సాధికలారా! నన్నీ పుణ్య కావ్యనిండుచుండు భగవత్ప్రేరణ గాన్పించుచున్నదని నుడువుట కంటే కారము.

నా కృషిజ్ఞత

నేనీ కృషివిషయముల వివరముతో మీరు నన్నీ రెండవ అఖిలభారత ఆధ్యాత్మిక సమావేశమున కధ్యక్షునిగ నెన్నికొని నాకొనగిన గౌరవమునకు మీకు కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. నేనీ గౌరవమునకర్హుడను. ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానముగలవారైన భగవంతుని తెలిసికొనగలిగిన వారును, ఆధ్యాత్మిక పరిశోధన కార్యచరణయందు దనునరింపగలిగిన వారును, మాత్రమే ఆత్మయొక్క అభివృద్ధిని గురించి ని మరణానంతర జీవితాన్వయమును గురించిగాని మాటలాడుటకర్హులు. నాకు మైరంటిలో నేనడచునలేదు. అందుచేత ఆత్మవిచార విజ్ఞానమునందెక్కువ యనభవముగల మీయెదుట నుపన్యసించుటకు శంకించుచున్నాను. మీరు కన్యాలోపములకు తులించి సోదరవాత్సల్యముతో గౌరవ మొనర్చుటగాకయని గోరుచున్నాను.

ఆధ్యాత్మిక విషయముల గురించి నడుపు నప్పుడెతరముల నన్నిటిని వదిలి మాతండ్రి గారి యొక్క యుక్తయనాయోక్తయల అనుభవములమాత్రమే నుడువలెనని యెంచితిని. ఆధ్యాత్మికవిషయములందు మాతండ్రిగారి అన్నివైపులను అనుభవముగలదు. ఆతనియనభవముల ప్రాసనయెడల నెన్నియో గ్రంథములగును. భగవద్విగ్రహమున్నచో వీనిలో కొన్నిటిని ముందుముందు గ్రంథరూపమున ప్రకటించెదను. ఆతడేర్పరచిన సమావేశములందు, అచ్చటకువచ్చిన వందలకొలది, అర్హులలో ప్రతియొక్కయొక్క మాపును నమ్మముగ గుజుపుజేయుటకే. భౌతిక సాధనముతోను, చాయాపటము ద్వారాను గన్నడక పోవుటచిహ్నము ఆ ఆర్థ్యలకును మామూలుగ కలెనని భేదము గాన్పించెదను.

ఆధునిక, ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతముల నీ దేశమునకు తెచ్చినది మొట్టమొదట మాతండ్రిగారి. ఆకాలమున ఈవిషయమును అభ్యసించిన రెండవభాగవతము ఒక పాస్కరిచందు మిత్రగా రొక్కరుమాత్రమే. ఇతడు కొన్ని గ్రంథముల గవించెను. కలకత్తాలో పల్లితు గ్రంథాలయమున లైబ్రరరీయనగనంజెను. ఈ విషయమును బాగవత్సరించి, గ్రంథముల ప్రాసనను, మాతండ్రిగారివలె త్రొత్త పరిశోధనల జరుపలేదు. కాని ఆతని సలహాలవలన మాతండ్రిగారి, ఆతని గ్రంథముల జరుపుటచే నేనను చాల యుపకారము నందితిని.

ఈ ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతములగురించి, పాస్కరి నల్లల యెదుట నమె కాంతి ఘోషగారు నెన్నిటిని గూర్చుననుచును నాశ్చర్యము గలుగజేసెను. భాగవతమునాల్గొట్టి మొదట 1865 సం॥ న కలకత్తాకు 70 మైళ్ల దూరమున మధ్య గ్రామమున "అమృత బాహు" నందు మగ్నమయిన, మా నాన్నగారి యజమాన్యమున-మరణించిన జీవులతో సంభాషించు పరిశోధన మొట్టమొదట ప్రారంభింపబడెను. ఆపరిశోధనయొక్క ఫలితములు కలకత్తాలోని వార్తాపత్రికలయందు ప్రకటించబడెను. అప్పుడా వార్తాపత్రికలయందును, పల్లెటూరినందును, వ్యాపించి చాల ప్రజలకును, చచ్చిన బంధువుల ఆత్మలతో మాటలాడుటకు "సమావేశము"ల జరుపజూచిరి.

కలకత్తాలోని మనోశాస్త్ర సంఘము

ఆనయమున ఆధ్యాత్మికవిషయములందు పాల్గొనుచున్న యూరప్షియులలో నెలకొని గారు (ఒకకంటాక్టరు) డాక్టరు బెర్గ్స్టీ (ఒక పరామర్శదాత) జి. జి. మెంజెస్సెగార్లు మాత్రమే శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచుండిరి మొదటిసారిగాని, మొట్టమొదటిసారి 1907 సం॥లో కలకత్తాలోని. అప్పుడు కలకత్తాలో మహారాజాచార్య చరిత్ర మోహన్ బాగో గారి పాదమున ఆధ్యాత్మిక సంఘమును ప్రతిష్ఠాపించుట అప్పుడు కలసికొంటిని నాతడుదురుకుగాపాల్గొనిన మార్గంబుగాను నేను ఆ సంఘమును స్థాపించుటయందెక్కువ పాల్గొంటిమి. యూరప్షియులును, భౌతికయులుగలక ఆధ్యాత్మిక విషయములందు పాల్గొనుట శ్రద్ధపడుటకే సంఘములలో భారతదేశమున నదియేమొదటిది. మొదటిసారిగా సంఘమున కధ్యక్షులుగను, నేనును, సి. సి. అర్బుటేకిగాను కార్యదర్శులుగను, మహారాజాచార్య తీర్ధమోహన్ బాగోను పోషకులుగనగుంకిరి. ఆత్మజీవి గారు భార్య మరణించినవారి ఆత్మలతో ముంటుంటు "సమావేశ" ముల యందు, మా నపులకును, ఆ ఆత్మలకును మధ్యసాధనముగ నుండెడిది. ఈ సంఘముయొక్క సాంఘికతత్వము మొన్ననే కలకత్తాలో దర్శనమున రాజాగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. నేనాసమయమున కార్యదర్శిగానుండి చచ్చిన నివేదికలవల ఆ సంఘము చాల యుపయోగకరమును పని నొనర్చుకొనెనని తెలియగలదు. దేవాను గ్రహమువలన నాసంఘము ఇంకను అభివృద్ధియై చాల యుపయోగకరమగునని నిర్వహించునని నమ్మెదను.

ఆధ్యాత్మిక మన నేమి

ఆధ్యాత్మిక విషయమును గురించి హిందువులు 'ప్రాయమేమియో, పాశ్చాత్యులయభిప్రాయమేమియో ఇకలవరకు యెత్తించెదను. ఆధ్యాత్మికముగా నందు సిద్ధాంతములు సమున్నతమగుట గలదు. ఇది పూర్వతనముల భారతముల యందు మతసిద్ధాంతములరూపమున గాన్పించును. వీనిని ను ప్రధాన పాశ్చాత్యరసాయనిక శాస్త్రజ్ఞులు చాలమంది పరీక్షించి అందు సత్యము గలదని అంగీకరింపి యుండిరి. ఎ. ఎ. పి. మగజీవించినవారు దేవానుతో సంబంధము లేకుండ ఆత్మజీవించుచునే యున్నదని యాసిద్ధాంతము దెలుపుచున్నది. ఇట్టి జీవులు ప్రపంచము నడలి దేహాలయందు కొండ్రుపై నావహించి గావించు పనులకు గూడ నీ పేరు పెట్టెదను.

హిందూ సిద్ధాంతములు

హిందూ మతగ్రంథముల ననుసరించి, యినికికి మాకు జన్మలు గలవు.

(1) లలిగర్భము నుండి పుట్టుట (2) జ్ఞానార్జనముజేసిన తర్వాత జ్ఞానజన్మ (3) మరణించిన తరువాత ఆధ్యాత్మికజన్మ. హిందువులయందు జీవునియొక్క చిరంజీవమును గురించి 7 భవములకును కలుగదు. బ్రాహ్మసమిత్తియొక్క మతే ఇందులకు ప్రబలనిర్ణయము.

మరణానంతరము జీవుడు స్వచ్ఛము నందుండదని యుక్తమనంబు దొకచోట దెలుపబడెను. "ధర్మకరమును గర్హించుట-దేవతలను సేవించుట. దేవతలకలె జీవమునగడపుట" మరణాంతరము జీవుయొక్క నిత్యస్వస్థము. "భగవద్ప్రపంచమునకును మరణించినపిదప జీ నివసించు ప్రపంచమునకును సుస్థు చాల ప్రపంచములు గలవు. భగవల్నిర్వహణమున జేరవలెనని ఆత్మప్రపంచములన్నటిని దాటవలెను. అప్పుడున్నత ప్రపంచమునగల జీవులు, క్రిందిజీవులకు సార్వభౌమము లగును." అని మరణాంతర

గలదు. ఇట్టి నిదర్శనములు జేయుటకును, ఈ పని మత్తులందును అనేక ప్రకారములందు గలవు. జీవులను నిర్మించును, ప్రపంచము నందు ధర్మసంస్థాపన కొరకును ధర్మప్రచారము కొరకును, జీవులు తిరిగివత్తురనియు, భారతభూమి వాసులయందు గాఢ మగునమ్మకము వ్యాపించి యున్నదని చెప్పవచ్చును.

హిందూ మహాసభ (సం. 1) పాఠిక, (2) పాఠిక (3) మాసపత్ర. (4) ప్రజ్ఞా (5) ఆనందశ్రీములు. అందులందును, నాలుగవవరకు లింగశరీరముని పేరు; ఆత్మీయత శరీరమునుండి వెలిగి శరీరమును ప్రాపించగలిగిన యెడల, ఉన్నతస్థితి నందినట్లు భావించును. లింగశరీరమునందే జీవుడు నిర్మాణపర్యంతము నుండును. ఈస్థితియందు జీవుడు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానము సభకముగ సంపాదించును. ఆత్మలింగ శరీరమునందే కాక శరీరము నంద గలిగిన యెడల, జీవునియొక్క ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానమింకను అధికమయిన టైంచవలెను. అప్పుడు జీవుడు సదా సందస్వరూపము తో వెలుగుచుండును. అప్పుడానికి ప్రకృతియొక్క ఖండ స్వరూపము గాన్పించును. ప్రకృతియొక్క అఖండత్వ మతనికి గాన్పించును.

మనస్సునకును—ఆత్మకును—హిందూ దేశమునందు వలెనదియే దేశమునందును అంతయొక్క భేదము జేయవలెదు. మొట్టిది ప్రకృతి జన్మము. ఆత్మకుండు గుణములు దీని యందును నుండునుగాని, అవిభాతిక ప్రకృతియొక్క ఖండ త్వమునే గాంచగలదుగాని దానిని దాటి అఖండ త్వమును గాంచునట్టి నందజాలదు. ఆత్మ—ఇంద్రియ చేష్టితములచే ప్రేరేపింపబడక—స్వతంత్రముగనున్న స్వము, స్వమునందును, నిద్రలోనడుచుచు, మాటలాడుచున్నప్పుడు, మొదలగు సమయములందు సత్యమును వెల్లడించుచుండును అర్థశాస్త్రజ్ఞానియందు గాన్పించునంత, స్వప్నముగా నిద్రలోలేచినదమట ఇతరు హృదయములకు గనుగొనుట మరణించినవారితో మాటలాడుట మొదలగు సిద్ధాంతముల కారణములను తెలుపవచ్చును.

జేదాంతులు ఆత్మకు భగవంతునిగా పరిగణించిరి. హిరణ్యగర్భుని అంశమనిపేట నుడిచెను. హిందూజేదాంతుల వలెనే సాక్షాత్తును పేట గొట్టుగూడ విహితజీవితకాలమున భౌతిక శరీరమునకు బద్ధుడుగానుండ స్వతంత్రముగ నుండు జీవుడు విహిత మజానంతరము కాశ్యోతానందకర మగు సత్యప్రపంచమున నివసించురని నమ్మిరి.

ఆత్మ

నిజముగా జూచినయెడల ఆత్మయొక్క ఉపాంగముగు మనస్సు శరీరమునకు లాంగి దాస్యస్థితియందుండును గాని ఆత్మసామ్రాజ్య దాస్యస్థితియందును లేదు. మనస్సుయొక్క దాస్యస్థితి ముగియకనే, ఆత్మకు సహజమగు సామ్రాజ్యము సంభవింపవలె గాన్పించును. ఇట్టి దాస్యత్వములను దిద్దించి ఆత్మయొక్క పంచామమునకు దోడ్పడుటకుగాను ఆరాధనను, అటువలెనాతె మోగమును సాధన జేయవలెనని జేదాంత శాస్త్రములు సాంఖ్యశాస్త్రమును నిర్ణయించుచున్నవి.

మనస్సునకును ఆత్మకును లేక విషయాలలోలత్వమునకును, అందులకే తీతమగుపదవికిని గలభేదము మొట్టమొదట గమనింపవలెదు. కాని మానసిక శాస్త్రమునకు సంబంధించిన పరిశోధనలవలన మనస్సును విషయసాంగత్యమునుండి ఎదలించిన కొలదియు, భగవంతుని గురించియు, భగవంతునియెడలను, మనయెడలను మనమనిర్వర్తనలవలననిధులను గురించియు, పవిత్రములగు నభిప్రాయములు జరించుచున్నట్లు చెల్లినట్లొంటిమి. అప్పుడే స్వర్గమున మరయొక ప్రపంచము గాదనియు, మనహృదయమునందే సాధింపవలసిన యంతరస్థితియనియు చెల్లినట్లొంటిమి.

ఆత్మయగు నేమియో ప్రతివారికిని చెల్లియదు. అందుచే కొల్లు పదిమనుమ్యులు, బుద్ధిసహాయముతో మనస్సును మాత్రము పవిత్రము గనుంచుకొని ఆత్మజ్ఞానము నందు స్థితికొరకు ముడించుచున్నారు. మనస్సుయొక్క ఆత్మ ప్రాప్తినింగత్యమునుండి ఎంతవలె విడిచునో, అంతవలె ఆత్మజ్ఞానమును సంపాదించిన దగును. బుద్ధి, మానసిక, వైతిక, ఆధ్యాత్మిక, వైజ్ఞానిక జీవులకు భగవంతునితోగల సామ్యత్వమునందే భేదములు ఆత్మజ్ఞానపరిమాణమును బట్టియే యుండును.

శాస్త్రజ్ఞాన చే నంగీకరింపబడెను

ఇది ఇరువదివేలైదు. ప్రతివారికి ప్రత్యక్ష నిదర్శనములు కారణములు గావలెను. అందుచే నే వివరించు ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతముల యొక్కయు క్రమముగ నున్న నేగాని వాని వంగీకరించుటకు నేనెంచను. సయిన్సు శాస్త్రజ్ఞులు పరీక్షించి యొక్క శాస్త్రము వోసగినగాని, యెక్కువ అంగీకరింపదు. అందుచే నీయధ్యాత్మిక సిద్ధాంతముల నెందరు రసానుభవశాస్త్రజ్ఞులు అంగీకరించిరి. ఎందఁ నిరూపించి రని ప్రశ్నించుకొనిరెను. “నాకు చెల్లినంతవరకు ఈవిషయమును కాగుగా

హిందూ మహాసభ

—::—

పండిత మాలవ్యా మహాశయుని అధ్యక్షోపన్యాసము

గౌరవ మహాత్ముడు బ్రాహ్మణేంద్రుడు కాడా?

హిందూ మహాసభ యుండి తీరవలెను.

గుణమును బట్టి గౌరవము కలుగును.

హిందువుల పిరికితనమే మతకలహములకు కారణము

హిందూమహాసభ ప్రత్యేకసమావేశము నేటిసాయంత్రము కాంగ్రెసుశిబిరమునందు పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గారి అధ్యక్షతకీర్తన జరిగెను. అధ్యక్షుడు ఉపన్యాసమునందు ఆన్వయముతో చేరిన హిందువులను తిరిగి హిందూమతములో చేర్చుకొను ప్రచారమునలుపుటకై బాగుగ సంకల్పింపవలెననియు, కాసన సభలలో ప్రాతినిధ్యమును గూర్చియు ఉద్యోగముల గూర్చియు హిందువుల యభిప్రాయము ఒక్కటిగా వెల్లెబ్బవలెనని చెల్లెడిరి. అప్పల్యత బ్రాహ్మణేంద్రులముల గూర్చి గూడ చెల్లెడిరి.

చాలమంది సభకు నచ్చియుండిరి. గాంధీ, సి. ఆర్. దాసు, లాలబజపతిరాయి, షేక్ తాలిగారు, డా॥ మహమ్మదు, మహమ్మద్ వాలీ, మోతీలాలు నెహ్రూ గారు, ఎ.కె. సి. కెల్కర్ గారు, హజ్రతు మోహసీ గారు, స్వామి శ్రద్ధానంద, డా॥ మాంజీ, మాలావా, అబ్దుల్ హుసేన్ అజదు గార్లు వచ్చిరి. రావు జి. గంగాధరకోటి గారు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు, ప్రస్తుత పండితావస్థయందు రాజకీయముగను సాంఘికముగ నుండ హిందూసంఘ మెట్టి స్థితియందున్నదో విచారించుటకై యీ ప్రత్యేకసభ సమావేశపరచబడినదని చెల్లెడిరి. ఈమధ్య జరిగిన హిందూమహమ్మదీయ తగవులను అప్పల్యములు యితరమతములలో చేరిపోవుటయు హిందువుల బలహీనతను చెల్లెబ్బుచున్నవి. ఈలోపములను లోలగించుకొనుటకై హిందూ మహాసభ సంకల్పింపబడినది.

హిందూమహాసభను ప్రత్యేకముగా పెట్టుటకు సమర్థించుచు, దానిలాభములను వివరించిరి. కొంతమంది దీనిని కులభేదములను కలగజేయుననియు, కాంగ్రెసులోని జాతీయనిర్మాతలకు విరుద్ధమనియు తలచుచున్నారని ఇట్టిపండితములు అండ వుండునట్లు మాలవ్యా గారు దువస్యపించిరి. “హిందువు జైనమత భారత జాతీయభక్తు వ్యతిరేకముగా నున్నచో అది సిగ్గుబాటు పని భారతజాతీయసభతోద్వేషులయేమివిధి. ఈసభను స్థాపించుటకు కారణమున్నది, జాతీయసభరాచీయములను మాత్రమే గమనించి వనిచేయును ఇది సాంఘికవ్యవహారముల నడుపును. అందుచే యిది యొకవిధముగా కాంగ్రెసుకు సహాయకారియగును. మనదేశములో పెక్కువిజ్ఞానము లున్నవి. మహమ్మదు

పరిశీలించిన పేరుగల రసాయనశాస్త్రజ్ఞు డొక్టర్ జైనును ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతముల సత్యమును సంశయింపలేదు” అని సర్ ఆర్థురు కాన్ డౌయలుగారు నుడిచిరి.

ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతములలోని సత్యమును దెలికొనుటకు గాను ఆమెకాలలోను యవారపులోనుగూడ సుప్రసిద్ధరసాయనిక శాస్త్రజ్ఞులు, అనేక అగ్నిపరీక్షల నొనర్చిరి. ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతములందలి సత్యమును తుదకు వారు పూర్తిగా నంగీకరించిరి. మరణించినవారి ఆత్మలు వేరొక ప్రపంచమున గలవనియు, నవి బ్రతికియున్న మనుష్యులతో మాటలాడుననియు, వారంగీకరించిరి. ప్రస్తుత ఆధ్యాత్మికవాదులందు ఇదివరకు సుప్రసిద్ధులగు సయింటిస్టులగు వారెందరోగలరు. సర్ ఆలివెలూడ్జీ, సర్ విలియముక్రూక్సు, సర్ విలియము చాల్లెలు, ప్రొ. చార్లెస్ డెల్బు, లాంఛో హిస్టోరీ, మారిస్సెల్లి, రిస్సెలువాలెను కొల్లెనరు, వాజనరు, గెలిహోమ్, చాలిమ, మేయో, మొదలగునట్టివారెందరో ఇందుకు నిదర్శనము. ప్రస్తుత ఆధ్యాత్మికవాదులందు గొప్పగొప్ప లాయర్లు, సైనికులు వర్తకులుగూడ గలరు. వీరందరును స్వామ్యభావముచే నీ సిద్ధాంతములందు విశ్వాసము గుడిరినవారు. ఇది వరకు రాయలుసామ్రాజ్య కధ్యక్షుడుగ సర్. బి. లాడ్జిగారు, మనోశాస్త్ర పరిశోధక సంఘమువారి యెదుట 1908 సం॥ జనవరి 20 తేదీన మహమ్మదీయము ఇటుల నుడిచెను. ఎర్రమాన్, భవిష్యద వస్త్రల సహద్యులలో పెట్టగూడె ఇంకనుగలదు. రెండువైపులను కొలపకపోవుటల గనపములతోడను ఇతర ఆయుధములతోడను గొడను లోలచివేయుచున్నారు. అట్టిప్రదేశములందు మాత్రము, సరిహద్దుగూడ చాల తగ్గిపోవుచున్నది.” (సభేషము)

దీయులు వారివిజ్ఞానమును వారు కొనియాడుదురు. హిందువులు గూడ వారియవారవిజ్ఞానములపొందు ప్రచారము చేయవలెను. రాచకీయసమస్యలు కాశ్యోతములుకావు. వచ్చుచుండును పోవుచుండును. అట్లే సామ్రాజ్యము లవతరించినవి. అంతరించినవి. కాని ప్రజలవిజ్ఞానము, సాంఘికసంస్థలు, సారస్వతము, కళలు, కాశ్యోతములై యుండదగినవి. వాటిని నిలబెట్టుట మన విధి. అంతేగాక హిందువులు మహమ్మదీయులను ఒకరి విజ్ఞానమును ఒకరి సారస్వతములను ఒకరు నేర్చుకొనవలయునని మనఃపూర్తిగ కోరుచున్నాను.”

“హిందూ మహమ్మదీయులొకరి నొకరు తిలకింపవలెను. మహమ్మదీయులవలె హిందువులు తమవిజ్ఞానమును ఆదరించి పోషింపవలెను. ఈభలో ఒక్కవిజ్ఞానమునే కలిగియున్న మతములవారున్నారు. హిందువులు, సిక్కులు, బౌద్ధులు యిచ్చుటవచ్చును. అట్టివో వీరిందరిని ఒకచోట కూడునట్లుచేయుటకు యీసభకన్న వేరేమిగలదు. మొన్నటి హిందూమహమ్మదీయ దురంతముల నరయుచు. హిందువులకు కొంచెము దైర్యస్థితి యిచ్చుట లుండివ యీ దురంతములంతగా నుండి వికాశము. ఈదురంతములు భారతజాతీయతయు సంబంధించినవి. అందుచే హిందూజాతీయులందరును తమపరిశ్రమముచే కలిగిన యీవైషయ్యముల లోలగించుటకు యత్నించుటవలసరము. హిందువులకి పరిశ్రమము, బలహీనత ఎందువలనకలిగినది? వారు వారిమతమును మరచిపోయిరి. మతవిశ్వాసముల నలక్ష్యపరచిరి. వారికి విమరల బోధింపవలెను.”

“మన వివాహకారముల గమనింపుడు. మనహిందూదేశము నందున్న వివాహపద్ధతి ప్రపంచమందెచ్చటను లేదు. పూర్వము 25 సంవత్సరములకు గాని పెల్లిచేసికొనెడి చారుకారు. ఇప్పుడు బాలవికారపు లెందరుకలలో యోచించుచు. అనిగాక మనశరీరము లెంతదుర్బలములో ఆలోచించుచు. మన సాంఘిక దురాచారములచేతనే గదా? ఈదురాచారములలో గించుట మన విధి. మనవిధిని నిర్వర్తించుటకు హిందూమహాసభ మాలాధారము”

బుద్ధగౌరవమును గూర్చి బౌద్ధులు పోరాడుచున్నాదు. ఇట్టి సమస్యలను పరిష్కరించుట కీ సభకన్న గొప్ప సంస్థ ఏమియు నుండదు. తరువాత బ్రాహ్మణేతరులు, అప్పల్యతలను గూర్చి విచారించి అట్టివలొలగించుట కీసభకన్న సభికార మెవరికి గగ్గియుండును. మాంటాగు చేల్చి ఫర్మవిధానము మూలమునకు కక్షలు భేదము లేర్పడినవి. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరు లొక్క విజ్ఞానము నకు సంబంధించినవారు. వారు సోమరలవలె నివసించవలయును. తెలివితేలులు గుణము ఎక్కడనున్నను సరే వారిని మెచ్చుకొనవలసినదే. బ్రాహ్మణులు కానట్టి, రామ కృష్ణ, బౌద్ధావతారములను బ్రాహ్మణులు పూజించుట లేదా? వారికేతులను కొని యాడుట లేదా? మహిమయొక్కడ నుండునో పూజ లక్కడ నుండునుగదా! అట్టివో కులభేదములేక కక్షలేలే! అధికారములను ఉద్యోగములను ఆసించినవారిని లక్ష్యపెట్టుకును. హిందూమతమునందలి విచ్చిన్నమును గుర్తించి వికమత్యమునకు యత్నింపుడు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరు లొకరి సౌఖ్యమున కొకరు సంలేసింపవలెను. వారికి పోరాడుకొనుట కవకాశమే లేదు. కుమార్తెములను చూచుచు, కుభావములతో నిండి, కుదృష్టిగల్గినవారికిగాని భేదములు గోచరంపవు.

గాంధీమహాత్ముడు బ్రాహ్మణేతరుడుకాడా? అతనికన్న నెక్కుడుగా దేశసేవచేసే భక్తి భావినవారు గలరా? (హర్షధ్వని).

భారతమిత్రవాదీమహాసభ

చింతామణిగో స్వరాజ్యవిరచనతీర్మానము

నిన్న మొదట 12 గంటలకు సభ సమావేశమైనది. మొన్నటికన్న యెక్కువసభ్యులు వచ్చిరి. మొదట మాంటాగు కారీమరణమును గూర్చి చింతామణిగో వింపబడిన. తేజబహదూర్ యొక్క మాటలు గాన నేనుగూర్చి గంభీరపదాలు పోసిన. తరువాత కుమార్తె యార్, ఎస్.ఎం.ఎల్. కుమార్తె, శే.జీ.రామ.బాయి, బీ.ఎ.బి. మల్లిక్, పట్టాభి గార్ల ముఖములనుగూర్చి గూడ తీర్మానములు కావించబడినవి.

తరువాత గో.రత్నాధ మిత్రాగారు సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి సంవత్సరముగూర్చి యొకతీర్మానమును ప్రవేశపెట్టి యుపన్యాసము గావించిరి. తీర్మాన ముమోదించబడినది. తరువాత చింతామణిగారు 1. సామ్రాజ్యస్థ స్వపరిపాలన వెంటనే కావలెననియు 2. కాలనీల శక్తికంటెవలెనే ఇండియాకార్యదృక్పథి ఆధికారముండవలెననియు, ఇండియా కొన్నియు రద్దు చేయవలెననియు, 3. సివిల్ సర్వీసుల విషయములలో గవర్నర్ జనరల్ భారతభాషనసభకు బాధ్యుడై యుండవలెననియు, 4. పరదేశ, వైద్య, రాజకీయవిద్యార్థులు పార్లమెంటు ఆధికారములో నుండవలెననియు, 5. రాష్ట్ర పభుత్వములు రాష్ట్ర భాషనసభలకు బాధ్యులై యుండవలెననియు, 6. సివిల్ సర్వీసుకు (రిక్రూట్మెంట్) ఆధికారులరీతి యెన్నిక వగయిరాలు ఇండియాలోనే యుండవలెననియు, 7. ఎన్నిక సామాన్యముచేసి నిమ్మజాతులగుడ ప్రాతినిధ్యమును హెచ్చించవలె ననియు, 8. స్త్రీలగుడ నియోజకవర్గాకారము ఎన్నిక హక్కులును ఉండవలెననియు, తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టు పెద్దయుపన్యాసమును చేసి తమయభిప్రాయములను వివరించిరి తీర్మానమును (సతారా) శ్రేణిగారు కాశీకీర్తీక, టాపూర్ మువ్వసింగ్ గార్ల నవదించిరి. తీర్మానము పెగ్గినది. తరువాత రాష్ట్రీయకృషి ములను గూర్చినతీర్మాన ముమోదించబడినది.

తరువాత బాటిసాయంకాలము విషయనిర్ణయసభ మాడినది. పని పూర్తిచేసినది. బెంగాలునిగ్బంధములు, కెనియాసమస్య, మొదలు విషయములపై తీర్మానములు కావించబడినవి.

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యత

ధిల్లీలో సమావేశమైన వికమత్యసభవారి తీర్మానముల నామోదించుచు, వాటిని నాచరణలో పెట్టుటకు ప్రచారమువన రమనియు, ఇందుకు పూనుకొనవలయునను తీర్మానము చేయబడినది. తరువాత కాంగ్రెసులో మితవాదులు చేరదగు వరకు లగూర్చి యొక తీర్మానము చేయబడినది. ఒంకొక తీర్మానము లో బ్రిటిషుకుమిటీ నొక కానిని (లిబరల్ పక్షమునకు చెందినది) నియమింపవలెనని ఆమోదించబడినది. చింతామణిగోకర్తాధ మిత్రాగారతే మరలకార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఈసమావేశము నేటితో ఆఖరగును. నేడు క్రొత్తసంఘమును నియమించుట, అధ్యక్షునకు వందనము తెలుపుట కార్యక్రమమునందు గలవు. (ఆ. ప్రె.)

లిబరలుసమాఖ్య అధ్యక్షోపన్యాసము

లిడరు ప్రతికవాక్యము

అలహాబాదు, డిశంబరు 27:—లిబరలు సమాఖ్య అధ్యక్షోపన్యాసముపై లిడరుప్రతిక యిట్లు వ్యాఖ్యగావించుచున్నది:—ఇతరల అధ్యక్షోపన్యాసములవలె గాక దాక్టరు పరంజాయిగారి ఉపన్యాసము వివాదాంశములను అధికముగ గూడియుండు, అసహాయోద్యమమును దాని ఫలితములను నడతయుగురించి విమర్శించుట మిక్కిలి విచారకరముగనున్నది. కాంగ్రెసు వాదులుగాక యెవ్వరివిషయములందు తగవులాడరు కాని బొంబాయినుండియు స్వతంత్రములనుసమీక్షనముగావించుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్న యిట్టిసమయముందు యీ విషయములనే చర్చిచర్చణము చేయుట విచారకరమైనదిగ నున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సన్ధా సము

రీడింగుసంఘటన కన్నా టుదంతుల గౌరవారము కలకత్తా, డిశంబరు 28:—రీడింగుదంతులయు కన్నా టుదంతులయు గౌరవారము నిన్నరాత్రి ప్రభుత్వపు భవనముందు లిట్టపదంతులు విందుగావించిరి. విదేశరాజ్య రాయబారులును, వైనికోద్యోగులు, ప్రభుత్వపుఉద్యోగులు, టిబెట్టు వైన్యాధిపతి, తూర్పుదీప్తవైన్యాధికారులు ఆవిరువ కాన్యాధిపతి. సంగీతము నృత్యముమొదలగు వేడుకలుజరుపబడినవి. పిమ్మట వచ్చినఅతిథులలో బెక్సెండ్రు శ్రీవారల పరచయులు గావించబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

అఖిలభారత మహమ్మదీయ

విద్యాసభ

37- సమావేశము

సర్ యిబ్రహీం, హిందూ ముస్లామా

యధ్యక్షోపన్యాసము

బొంబాయి, డిశంబరు 27:—నేడు స్థానికమహమ్మదీయ దేరువబడిన 37-వ అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యాసభయందు నానాభాగములందుండి ప్రతినిధులు వచ్చిరి. గౌరవనీయులైన మంత్రులగు డెహ్లీ, హిందూకులగార్లు, పంజాబుప్రాతమంత్రీ యగు మహిబూబ్ అహ్మద్ అహ్మద్ ఖాను, నవాబు సర్దార్ జంగు, బొంబాయి క్రానికల్ ఆఫీసర్ అహ్మద్ ఖాను, నవాబు సర్దార్ జిల్లా, మహమ్మద్ యాకూబ్, చాగ్లాగార్లువచ్చిన ప్రముఖులలో ముఖ్యులు. సర్ అలీయిమాం, సర్ మహమ్మద్ సాఫీ, హనీ దిల్లాఖాను, సర్ ఫజల్ బాయిక రీంబాయి, స్వరాజ్యపార్టీయొక్క బొంబాయికాన్గ్రెసువాదులనుసమావేశముజనముగ జనము యని తంతులనుపేరి, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు మిర్జాఅలీమహమ్మద్ గారు నొక చిన్న ఉపన్యాసముగావించి ప్రతినిధుల ఆహ్వానించి మహమ్మదీయుల విద్యయందు వెనుకబడియున్నారనిపరితప్తపాద్యులైరి. విద్యావ్యాపకమునకు సర్ సయ్యద్ అహమ్మద్ ఖాను, వ్యాఖ్యమూర్తి తాగ్జి, సర్ యిబ్రహీం రీంబాయి, మొదలగువారు గావించిన ప్రయత్నములను స్తుతించి, మహమ్మదీయ సంఘమునందు విద్యావ్యాపకమున కంతరాయములు గల్గించుచున్న విషయములను దెప్పి యీ యంతరాయములను దప్పించుటకును అభివృద్ధికి దోడ్పడుటకును గొన్ని మార్గములను ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు చెప్పెను. సంఘము వారియొక్క సహజమైహత్వములను యిబ్బందులను బాగుగ గుర్తించుటకు ప్రతిరాష్ట్రీయందును మహమ్మదీయుల విద్యాకాఖి పరిపాలకులుగ నుండవలయునని గోరెను. ఇతరసంఘములకుం బె వెనుకబడుచే మహమ్మదీయ సంఘముకంటె వారు అభివృద్ధి నొందిపరిపాలనకాఖియందు ఉన్నతపదవులొకమించికొనెదరని నుడివిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని కోరికపై వార్షికోత్సవము చేలరెగు ముండ సర్ యిబ్రహీం రీంబాయిలాగార్ గ్రాసనాభివత్త్యము వహించి దీర్ఘోపన్యాసమును గావించిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

భారతదేశమునకు అభివృద్ధికి తోడ్పాటుకాబడు పెక్కుకార్యములు చేయబడుచుండును. విద్యావంతుల అవసరము క్రమముగ వృద్ధియగుచుండునుగాన మనసంఘప్రాముఖ్యమునకు గలిగిన స్థానము మనమాక్రమించబడినయెడ మహమ్మదీయులు విద్యగడించిఅర్హులైయుండవలయును. సమావేశములవలన లాభము లేదను వారికు యిట్టిసమావేశములవలననే ఆరంభమువందు జయమునొందవచ్చునని అధ్యక్షుడునుడిచెను. నిర్బంధప్రారంభ విద్య క్రమముగ నీయబడుచున్నదిగాన మహమ్మదీయ సంఘము వారు వెనుకటిమాంద్యమునువిడచి లాభము బొందవలయును. ఆర్థికపరిస్థితి లనుకూలముగ లేక పోవుట యే సంఘము వెనుకబడియుండుటకు ముఖ్య కారణము. అర్థములేనిది యేకార్యమును జేయజాలదు. మహమ్మదీయ విద్య వ్యాపించుటకు ఆధారమైన ధనసహాయము చేయవలయునని ప్రభుత్వమువారిని గోరెవలయును. విద్యార్థి వేతనములను ధర్మాదాయములను అధికముగ యేర్పాటు గావడవలయును. విద్యకును ఆర్థికమునకును పరస్పరసంబంధము గలవనియు, విద్యాభివృద్ధివలన ఉత్పత్తియొక్క అభివృద్ధి నొందుననియు, ఉత్పత్తి అభివృద్ధివలన ఆర్థికఅభివృద్ధియగుననియుఅధ్యక్షుడుచెప్పెను. ఈసందర్భమున ఓస్మాన్ విశ్వవిద్యాలయమునుస్థాపించి ఘనతపొందిన మైజాముగారును సుల్తానియాకొకాల స్థాపించి భాషాబు లీగముగారును సలూచున్న ప్రశస్తేన ఉగ్గడింపబడిన. స్త్రీ విద్యాభివృద్ధియందు దెప్పి, అభిప్రాయము తీవ్రము మున మారుచున్నవని అధ్యక్షుడు నుడిచెను. కడచిన సంవత్సర చక్రబిల్వ నొక స్త్రీటుమెంటు జరుగబడినది. శేషటి వరకును సమావేశము నిలుపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

యార్కు ప్రభు దంపతులు

నెయిరోబీకి వెళ్లిరి. గతరృతుతో వింధారగించెదరు. క్రీస్తును ఇచటనే గడపెదరు. భారతీయులు గోవాప్రజలు యూరపీయనులు దేశీయులు వేనవేలక వచ్చిరి. పురమంతయు దివ్యముగ ఆలంకరింపబడినది. పురపాలక సంఘములు భారతీయులు గోవా ప్రజలు సన్యాసపత్రములను సమర్పించిరి. యార్కు ప్రభువు అన్నిటికిని ఒకే ప్రత్యక్షతరము నిచ్చిరి. తమ సంతకమును తెలియచ్చిరి.

సా ని క వార్తలు

విదేశ సమాఖ్య:—27వ తేదీని 8.30 లకు విదేశ తపాళలు బొంబాయినుండి, మదరాసు ను కెన్పిమ్మన్న రైలులో రవాణా చేయబడినది. సోమవారం 7.30 లకు మదరాసు జనరల్ పోస్టాఫీసులో బట్టాడా చేయబడును. బొంబాయిపెట్టులు గలవాటికి 6.30 వలకు బట్టాడా కాబడును.

వి.సి. యన్ పరీక్షలు:—1925 ఆగస్టు 1 తేదీ నుండి లండనులో వి.సి. యన్ పరీక్షకు ప్రవేశపు పోటీజరుగును. పోటీనిచ్చువారికి 1 ఆగస్టు 1925 తేదీకి 24 ఏండ్లకు పైగా గాని 21 లోపుగాగాని వయస్సుండగూడదు. పరీక్షకు దరఖాస్తులు పెట్టువారు 1925 మే 1 తేదీనాగా నున్నవలెను. దరఖాస్తులు మదరాసు పబ్లిక్ ఇన్స్టిట్యూట్ డైరెక్టరుగారివద్ద దొరకును. మిగతాచివరములు ఫార్మ్ నెంబుజాడ్ గజెట్టులో ప్రకటించబడును.

మదరాసు వింతలు:—పార్కువిశోదములు జరుగుచునే యున్నవి ఆది అట్లందుకు ఫోర్ట్యువన్ ఫుట్టిన్ స్కాల్ కు మించినీటి నీరాయి నొకదానిని రెండు మురొజులొండట స్త్రీమనులొ స్థాపించినారు. కొకాయు పెట్టుటకే యిష్టెండ్లు పట్టిన, స్త్రీమన్ పెంచి కట్టుటకు ప్రయత్నములు వై బాధనందే. తప్పించుకొనుటకు ఒక పురుషాంతరము పట్టును కాబోలు. ఇటీవల మహమ్మదీయ ఉరుగుకొన నైవాపేటవద్ద జరిగిన రాళ్లయధ్యము జ్ఞాపకము వచ్చి కాబోలు గుర్రపు పండుల రోజులలో ప్రతిరైలుస్త్రీమను స్టాటుఫారము మీదను వెనుకను ముందును ఎట్టుటోపిలవారు విరివిగ గన్పించుచున్నారు. ఈ తెలివి, ఈశ్రద్ధ మొన్న క్రీష్టియను పండుగనా జేమాయెను తదితరపండుగల సమయమున నేమాయెను? (లోకసంచారి)

ప్రత్యేక సామ్రాజ్యసభ

ఆస్ట్రేలియా వైఖరి

మెల్బోర్న్ డిశంబరు 24:—మర్రిలో జరుగబోవు ప్రత్యేక సామ్రాజ్యసభకు కావలెనని బాల్టిస్టుగాడు బ్రూసు గారి కాన్వోసమంపిరి. బ్రూసుగారికిది అందెను. అట్లర్పీజనరలు తిరిగి ఇంగ్లండునుండి వచ్చినగాని ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వము వారేమియు నిశ్చయింపదలంచలేదు. కాని తామ ప్రత్యేక సామ్రాజ్యసభకు వచ్చుట చాల కష్టమని బ్రూసుగారు బాల్టిస్టుగానికి తెలియజేసిరి. ఈ సంగతి అంతయు తంజి మూలముగ పరిష్కారముజేయవలె నని నూదించిరి.

ప్రత్యేక సామ్రాజ్యసభ

కనడాను ఆహ్వానించుట

ఆట్రావా, డిశంబరు 24:—కనడా పార్లమెంటు మర్రిలోగూడ నుండుటచే లండనులో జరుగు ప్రత్యేకసామ్రాజ్యసభకు వచ్చుటకు వీలులేదనియు స్వయముగబోవు అవసరము వచ్చులోపుగ తంజిమూలముగనే ఉత్తరప్రత్యక్షతరములను జరిపి అడిగి తెలిసికొనవలసిన విషయము లన్నిటిని గ్రహింపవలెనని కనడానారంపిన ప్రత్యక్షతరమును బ్రిటిషు మంత్రి వర్గమువారిలోచించుచున్నారు.

కస్తూరిమాత్రలు

50 మాత్రల బబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0 ఇవి స్వచ్ఛుకును నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిగోళాన నము, అదిపచ్చికాన, పాపుదారు, మంచినంకునుపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికైక్కుము, కైక్కుభారము శ్రీత్యజ్యరము చలిజ్యరము, సన్నిపాతము, అశీర్ణము, మాద్యము మొదలగు పాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అశీర్ణము, నగ్గరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతిసోగను సామాన్యముగా వాడతినది. ప్రత్యక్షమామన నుండతినది. ముఖ్యముగ పిల్లలంగు గ్యమునం దుండగినది.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రు 0-6-0 వి. పి. సభా 0-11-0 ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మాన్పును. దీనివలన వెల్లెలకలకు హానిగలుగక చక్కగఁ బెరుగగలదు. అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు- బొంబాయి

4-వ వాయిదానూలు పంపిన నభ్యేతరులు

వరుస నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
980	చిట్టమూరు కామాక్షమ్మ	"	1240	2000	8	12 1/2
981	దేవిభాట్ల భద్రరాంబ	"	1241	2000	8	10 3/8
982	దేవిభాట్ల జానికమ్మ	"	1242	2000	8	11 1/4
983	యనమారెంటల విశాలాక్షమ్మ	"	1243	2000	14	4 3/4
984	అనుమల కనకమ్మ	"	1244	2000	12	7 1/2
985	ముత్యరాజు రాజమ్మ	"	1248	666	9	8 1/4
986	గాడేపల్లి జానాంబ	"	1251	666	10	8 1/4
987	సరస్వతుల శేషమ్మ	"	1252	2000	8	12 1/2
988	పిరుగంటి రామచంద్రయ్య	"	1254	2000	18	5 1/4
989	నెల్లూరు అచ్చమ్మ	"	1256	2000	84	2 13/16
990	గుజ్జానపూర్ణాశ్రమసభ్యులు	"	1257	2000	17	5 1/2
991	ఆరుమిల్లిపేట రాజుగారు	గోదావరి	1263	2000	18	7 3/8
992	గొంధి నరసింహయ్య	"	1264	2025	14	7 1/8
993	సోమాసి రామకృష్ణయ్య	గంజాం	1268	200	19	1 1/2
994	మండపాటి వరహానరసింహారాజు	గోదావరి	1269	667	16	2 1/8
995	తిమ్మారెడ్డి శేషారత్నమ్మ	తూ.కృష్ణా	1272	988	89 to 119	1 3/8
996	పాలంకిపాటి లక్ష్మీబాయిమ్మ	"	1273	2000	15	6 5/8
997	కొల్లి పున్నమ్మగారు	"	1274	2000	24	4
998	యెర్నేని లీలావతి	"	1275	2000	75 to 15	7/8
999	వల్లభనేని వెంకమ్మ	"	1277	2666	81 to 87	2 13/16
1000	నార్ల మహాలక్ష్మమ్మ	"	1279	2000	24	4
1001	మొవ్వ బ్రహ్మయ్యశర్మ	"	1280	2000	66	1 7/16
1002	వి. పాపమ్మ	చిత్తూరు	1283	1081	11	4 3/8
1003	యమ్. ముబ్రహ్మియ్యం	"	1284	1805	17	3 1/8
1004	నేలం నాగమ్మ	"	1285	1725	11	7 3/4
1005	యస్. రామిరెడ్డి	"	1286	2010	15	6 1/4
1006	యెర్నేని ముబ్రహ్మియ్యం	తూ.కృష్ణా	1288	2127	80 to 98	1 3/8
1007	దుగ్గిరాల రమకృష్ణయ్య	"	1292	1791	44	1 15/16
1008	మొట్టవర్తి పిచ్చయ్య	ప.గోదావరి	1295	2100	22	4 5/8
1009	మొట్టవర్తి చినమల్లియ్య	"	1296	6000	23	12 1/2
1010	మొట్టవర్తి సీతారామాంజనేయులు	"	1297	2000	29	3 3/8
1011	పువ్వాడ సత్యనారాయణ	తూ.కృష్ణా	1298	2000	16	5 5/8
1012	వేలూరి కృష్ణయ్య	ప.గోదావరి	1305	2000	15	6 1/2
1013	కవిదాడి సుబ్బయ్యమ్మ	"	1306	2500	10	10 1/2
1014	సింగంపేటి సుబ్బారావు	"	1308	2000	23	3 3/8
1015	చల్లా వెంకటనారాయణ	"	1313	2000	26	3 5/8
1016	గొట్టిముక్కల మహాలక్ష్మి నరసింహారావు (బాలుడు)	ప.గోదావరి	1314	2038	23	4 3/8
1017	పి. వి. యల్. యస్. సోమయాజి	ప.కృష్ణా	1315	2000	28	4 3/8
1018	శేతు పీఠమ్మగారు	కడప	1342	2000	16	5 7/8
1019	మంగళగిరి రామదాసు	గుంటూరు	1343	500	19	1 1/4
1020	సన్నిధి జనార్దనదాసు	"	1344	500	24	1
1021	వంగిపురపు సంజీవదాసు	"	1345	500	22	3 1/4
1022	నాగళ్ల విశ్వనాథం	"	1346	500	14	1 1/8
1023	సన్నిధి రామదాసు	"	1347	540	14	2
1024	అడ్లూరి అనంతలక్ష్మినర్సయ్యమ్మ	"	1348	2000	19	5
1025	వట్టుకూటు నూర్యారావు	"	1349	1500	12	6
1026	బలభద్ర కొటయ్య	"	1350	800	27	1 3/8
1027	గోగినేని పుష్కరమ్మ	"	1351	1200	18	4 1/8
1028	రావెల రామలక్ష్మి	"	1352	1000	17	2 3/4
1029	త్రొత్తపల్లి సరస్వతి	"	1353	500	19	1 1/4
1030	చిలకపాటి భారతి	"	1354	500	18	1 3/8
1031	మంతా సత్యబాలసుకీల	"	1355	500	16	1 1/2
1032	పాతూరి వెంకటసుబ్బయ్య	"	1356	200	15	5/8
1033	వాడపల్లి విశాలాక్షి	"	1357	500	14	1
1034	జంపన సత్యవతి	"	1358	500	19	1 1/4
1035	భీమరెడ్డి అన్నపూర్ణ	"	1359	500	28	7/8
1036	దేశిరాజు వరలక్ష్మి	"	1360	500	27	7/8
1037	మంతా పువ్వాపతి	"	1361	200	22	7/16
1038	చింతలచెరువు కనకమ్మ	"	1362	200	17	9/16
1039	ఏకా సీతారామమ్మ	"	1363	200	19	1 1/2
1040	మెట్ట లక్ష్మీకాంతమ్మ	"	1364	800	19	3 1/4
1041	కొంపల్లి చక్రవర్తి శేషచార్యులు	గుంటూరు	1365	2000	15	6 1/2
1042	బుద్దా సుబ్బారావు	"	1366	2000	13	8 1/2
1043	వెల్మంకి మాణిక్యమ్మ	ప.కృష్ణా	1367	1000	14	3 5/8
1044	టి. రామచంద్రారావు	ప.గోదావరి	1368	2000	19	5 1/8
1045	సి. హెచ్. అప్పయ్య	"	1369	1000	12	4
1046	చేమూరి జోరయ్య (పేరుగలవారు వెంటనే జిల్లా తెలియజేయవలెను)	గుంటూరు	1370	2000	11	3 3/8
1047	సుఖవాసి రంగయ్యచాదరి	"	1371	335	12	1 1/4
1048	మండవ చెంచయ్య	"	1372	2000	86	2 3/4
1049	మంగర రాజయ్య	ప.కృష్ణా	1373	500	16	1 1/2

హిందువుల అశ్రద్ధ

గుజరాతులో ఎడమ ముక్కు మొనలుగల కర్కలతో కొట్టి బాధించెదరు. అవిగూడ అవులవంటి పవిత్ర జంతువులే. కలకత్తాలో శాక గొల్లవాడు ఆవు శిరములనుండి రక్తము వచ్చునట్లుగా ఆఖరిమక్కువరకుగూడ పాలుపితుకుచున్నాడు. ఇట్టిచర్య హిందువులేగోవులయొక్క కరికులు గానున్నారని చెబుచున్నది. ఇతర దేశములలో గోవుల నెక్కుడు దయతో చూచెదరు. ఇంగ్లాండులో అతి ప్రేమగా పెంచెదరు. ఇండియాలో నేలయంతే నిర్లక్ష్యములైయున్నాయి. భారతీయుల గోరక్షణ మాటయే మరచిపోవుట యందులకు కారణమై యుండును. ఇండియాలో పచ్చికపైరులు సమృద్ధిగాగలవు. అయినను గోవులస్థితి చాల విచారకరముగ నున్నది.

మహమ్మదీయులకు కిలాఫతు సమస్యయందు మనము తోడ్పడినచో వారు గోరక్షణకు అంగీకరించెదరని వలంబితిని. ఇది వాంతో చేరమాడుటగాదు. కిలాఫతు సమస్య పరిష్కరింపబడినచో వారు హిందూసోదరులతో కలిసిమెలిసి ఇండియాలో నుడవలేను గావున, హిందువుల భావముల మన్నించెదరనియు, దైవము వారి మనస్సుల మరలించుననియు భావించితిని. క్రైస్తవ మహమ్మదీయ గ్రంథములుగూడ జుతుహింసను వారించుచున్నవి కాని కసాయివారి కెక్కడనుండి గోవులు లభించుచున్నవి. హిందువులు బ్రాహ్మణులుగూడ వీరు వారనక విలయువారందరికి గోవుల విక్రయించెదరు. గోవుల సమస్యను మహమ్మదీయులు నిర్బంధించుచున్నారా?

గోసంరక్షణసభ కేంద్రసంఘమును గోసంరక్షణమార్గముల నూచించుటకై స్థాపించబడెనని చికోడిగారి నూచనను గాంధీగారు బలపరచిరి. అట్లే ఒకసంఘము నేర్పరచిరి. అందు గాంధీగారు, మాలవ్యా, అజపతిరాయి, స్వామికేశద్ధానంద, చోదిమహారాజగార్లు కలరు.

మాలవ్యాగారు

అంతట గాంధీగారు మహాపురంలో పురపాలక సంఘమునుండి సన్మానపత్రము పుచ్చుకొనుటకు బోయిరి. పండితమాలవ్యాగారు అధ్యక్షతవహించి హిందువులు మహమ్మదీయుల యావిషయమున ఏకాభిప్రాయమునకు వచ్చినియు, ప్రభుత్వమువారుగూడ గోహత్యనిలుపు చేయకానించెదరనియు, మహమ్మదీయులు తప్పక గోహత్య మానుకొనదరని తనకు ముగలవనియు చెప్పిరి.

పరియారను ఒక హిందూసభయు, గోసభయు స్థాపింపబడి, గోవులు కసాయివారిచేత బడకుండ చూచుచుండవలెనని తెలిపిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను. (ఆంధ్ర ప్రేమలు)

అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యాసమావేశము

నేటి కార్యక్రమములు - ముఖ్యముగు

కొన్నితీర్మానములు

బొంబాయి, డిశంబరు 28:— సర్ యిబ్రహీం రహితులగా రధ్యక్షతక్రింద నేడు తిరిగి అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యాసభ సమావేశమయ్యెను. కీర్తిశేషులైన భోపాలు యువరాజుగారగు నవాబ్ జాదా సర్ హఫీజ్ మహమ్మద్ సరసుల్లాహాఖాను భోపాలువ్యాసప్రవృత్తుల నవాబ్ జాదా జెనరలు, హఫీజ్ ఓబిదుల్లాహాఖాను, సర్ ఇబ్రహీం కరీంఖాయి, భూక్ గ్రీ మొదలగు ప్రసిద్ధవడసిన మహమ్మదీయుల మరణమునకు చింతించుచు తీర్మానములు అగ్రాసవాధిపతిచే ప్రతిపాదించబడెను. ఎల్లరు నిలబడి యేకగ్రీవముగ తీర్మానము నామోదించిరి.

పారిభాషిక, పరిశ్రామిక, వాణిజ్యవిద్య ప్రాందపుట వెంటనేగరపుట తగినంత యేర్పాట్లుగావింపవలసినదని నొక తీర్మానము ప్రభుత్వమువారిని గొరుచున్నది. ప్రాందవవాణిజ్య అభివృద్ధికొరకు వాణిజ్యకాఖయందు ప్రాందపుట దైర్ఘ్యరముగాను, దీప్యతీదైర్ఘ్యము గాను, విదేశములందు వర్తకపుకమీక్షనిరులనుగను నుండుటకు ఉన్నతవాణిజ్యవిద్య ప్రాందపుట గరపబడవలయునని మహిబ్ జాదా ఆవ్టాన్ అమ్మద్ ఖానుగారు మూడవతీర్మానమును ప్రపాదించిరి. మహమ్మదీయ కాలికలకొరకు ప్రత్యేకముగ పాఠశాలలను బొంబాయి రాష్ట్రముందు ప్రభుత్వము వారు నిర్మింపవలయునని నాల్గవతీర్మానము గావింపబడెను. ఈతీర్మానముపై చాచర్లజరిగెను కళాశాలలందు నీయబడు ఉపన్యాసములకు హాజరుగాకుండ ఉన్నత పరీక్షలకు మహమ్మదీయ అభ్యర్థులను దరఖాస్తుపెట్టుకొన అనుజ్ఞ నీయవలయునని నొకతీర్మానము యెల్లవిశ్వవిద్యాలయముల వారును గోరబడిరి. (ఆంధ్ర ప్రేమ)

భారతి

న చిత్రమాన పత్రిక

ప్రతివాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును
న చిత్రమాన పత్రిక ప్రచురించుచుండున క. 4

రూపలబడుములు కలిగి క్షితిర ప్రకటనము... ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గాణము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట కలిగియుండును.

Table with 2 columns: Subscription type and Price. Rows: సంచత్సర చందా (6 0 0), అర్ధసంచత్సరము (3 0 0), విశిష్టత్రిక (0 10 0)

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 ప్రాంపులు పంపిన వంపబడును. ఉచితముగ పంపబాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయింపుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము వంపవచ్చును.

ప్రస్తుతము సోప్టలు రూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలా చార్జి అధికమగుచున్నది. మొరే ముందుగ మణి యార్దరు పంపిన క ఖర్చు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సొమ్ము మూకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సభవింపను.

మేనేజరు, భారతి.
పోస్టుబాక్సు నెంబరు 712 మద్రాసు.

త్రములు పొందినది పలమధికము!!

జనము
వజ్రాయుధము
న మోసముగలుగదు
-0 అణాలుమాత్రమే

గ్రంథకు ఘనమయినమందు

బెణుకుల భేదించును
వాపుల యాపుమాపును
దగ్గురు తగ్గించును
దురదను తొలగించును
తయారుచేయబడు మంచిమందు
యుండును.

ములకు పరమహంస క్రియ

మేగ్గుడు చున్నది. కిళ్ళివాచుట
జ్వరము, కిళ్ళిపోట్లును మొదలగు
సపదీనికి లక్షణములు.
వేలకు నేలు విక్రయము.

బొంబాయి లేక మదరాసు.

